

GLAS

umirovljenika

Glasilo Sindikata umirovljenika Hrvatske

Siječanj 2015. // Godina XXI.

ISSN 1331-3703 // Cijena 5 kn // Zagreb **Broj 217**

UVODNA RIJEČ

Zašto Hrvatska ne voli svoje stare?

Mi - koji smo teret. Mi - koji smo suvišni. Mi - kojih je previše. Mi - koji smo lažni umirovljenici, jer kažu da nas je samo 18 posto zaslužilo svoju penziju. Mi - koje diskriminiraju, ponižavaju, obezvrjeđuju. Jesmo li sretni?

Srećom podanika mjeri se dobra vlada. Ali naši političari, osim *mantr*e kako su mirovine posljednja linija obrane državnih financija, uopće ne shvaćaju koliko su umirovljenici i starije osobe poniženi, diskriminirani i gurnuti u područje bijede i nesigurnosti.

A europske ankete kažu kako 44 posto Hrvata smatra svoju zemlju neprijateljski nastrojenom spram starijih osoba i umirovljenika. A za takvu tvrdnju itekako ima razloga. Kao da umirovljenici svojim radom nisu zadužili Hrvatsku te stvorili vrijednosti na kojima je naša zemlja izgrađena - vrijednosti koji bi im trebale garantirati dostojanstvenu starost?

Da nije svjetskih i europskih pokazatelja, ne bi se ni znalo koliko nam je loše. Global AgeWatch za 2014. navodi kako je Hrvatska prema društvenim i ekonomskim prilikama starijih zauzela vrlo nisko, 67. mjesto na ljestvici od 96 zemalja, spustivši se za 26 mjesta u odnosu na prošlu godinu! Od zemalja u hrvatskom okruženju Slovenija je rangirana kao 29., Mađarska je zauzela 46 mjesto, Austrija je 14., a Italija 39. Za BiH podataka nema, dok je Srbija 78. na ljestvici.

Hrvatska se vrlo nisko svrstala u području sigurnosti prihoda, na 66. mjesto, a u regiji ima najvišu stopu siromaštva među starijom populacijom. Čak 24,9 posto ljudi starijih od 60 godina je siromašno, a 50 posto žene iste dobi. Na području osobnih kapaciteta Hrvatska je opet pri dnu ljestvice, na 77. mjestu, niže nego prošle godine zbog pada zapošljavanja, dok je prema kriteriju povoljnog okruženja na 72. mjestu.

Ne, Hrvatska ne voli svoje stare. Osim kad ih treba nagovoriti da glasaju na kakvim izborima. Već sutra, bez svijesti o njihovom položaju, na naslovnica novina opet postaju društveni teret.

2. - 3.

STRATEGIJA BORBE PROTIV SIROMAŠTVA I SOCIJALNE ISKLJUČENOSTI U RH:

Siromaštvo starijih osoba nije prepoznato!

Zašto Vlada misli da se siromaštvo može spriječiti ili „liječiti“ predstečajnim nagodbama, uvođenjem poreza na nekretnine ili individualizacijom rizika starosti kroz jačanje drugog mirovinskog stupa?

6.

OVHRHA NA NEKRETNINI

Kako možete ostati bez krova nad glavom

5.

Drugi mirovinski stup pretvorio umirovljenike u - balast!

Koja si to država može priuštiti da benevolentno na jednoj strani ima u štednji drugog mirovinskog stupa više od 60 milijardi kuna, a na drugoj strani se mora zaduživati da bi održala sustav za postojeći broj umirovljenika.

8. - 9.

ZAŠTITA UMIROVLJENIKA KAO POTROŠAČA (2)

Ne dajte se prevariti!

Starije osobe su najranjivija skupina potrošača koja zaslužuje posebnu zaštitu!

Vodič HZZO-a

info.HZMO

Ignoriranje umirovljeničkih predstavnika

Hitna 15. sjednica Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe održana je 16. prosinca 2014. godine, s glavnom temom davanja mišljenja na Prijedlog Programa provedbe Strategije borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti u Republici Hrvatskoj (2014.-2020.).

Nakon što su umirovljenički predstavnici višekratno zamjerali što se mnogi značajni zakoni i dokumenti nađu u Vladi ili Saboru, a da nisu predočeni na razmatranje umirovljenicima kao zainteresiranoj skupini, paradoksalno je da je na dnevni red (konačno) stigao Prijedlog Programa provedbe Strategije koja uopće nije bila dostavljena Nacionalnom vijeću, niti uvrštena u dnevni red. Tako su umirovljenički predstavnici kroz prijedlog provedbenog dokumenta prvi put imali priliku očitovati se i o strategiji.

Nakon uvodne prezentacije pomoćnice ministrice socijalne politike i mladih Ive Prpić, kad se očito očekivala formalna suglasnost Nacionalnog vijeća, jer je kroz koji dan usvajanje provedbenog dokumenta uvršteno na koordinaciju Vlade, pola sata je primjedbe Sindikata umirovljenika Hrvatske nizala pred-

sjednica Jasna A. Petrović. Nakon nje se oštrim primjedbama javio i Želimir Manenica, predsjedavajući Koordinacije umirovljeničkih udruga i zajednica Hrvatske. No, kako je bilo jasno da se očitovanje tražilo tek forme radi te da bez hitnog usvajanja takvog dokumenta neće biti moguće iz europskih fondova izvući sredstva potrebna za sektor socijalnih usluga, od SUH-a i Koordinacije zatraženo je da sljedećeg dana dostave primjedbe u pisanj formi. Primjedbe su dostavljene, a Vlada je 23. prosinca usvojila gotovo nepromijenjen tekst.

Milan Tomičić, zamjenik predsjednice SUH-a, uvodno je na sjednici zatražio prestanak manipuliranja zapisnicima sjednica, jer se citiraju samo izjave ministra rada i mirovinskog sustava te njegovih pomoćnika, dok se primjedbe umirovljeničkih predstavnika prešućuju i isključuju. Dogovoreno je da će se navoditi barem tko je sve sudjelovao u raspravi i kratko navesti o čemu.

O programu rada Nacionalnog vijeća nije se raspravljalo, jer je dostavljeni dokument nedovoljno transparentan, te je odlučeno da će se grupirati i doraditi.

Komentari SUH-a na Prijedlog Programa provedbe Strategije borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti u RH:

Siromaštvo starijih osoba nije prepoznato!

- » **Neshvatljivo je kako će se siromaštvo spriječiti ili „lječiti“ predstajčajnim nagodbama, uvođenjem poreza na nekretnine ili individualizacijom rizika starosti kroz jačanje drugog mirovinskog stupa? Naime, takve mjere Vlada RH predviđa kako bi, među inim, svaku treću osobu stariju od 65 godina (a toliko ih je izloženih siromaštvu ili socijalnoj isključenosti) spasila od siromaštva.**
- » Provedbeni program je pisan međusektorski, bez zajedničke rekture (copy-paste), pa je stoga nekonzistentan, nepovezan, preekstenzivan, nekonkretan, netransparentan i katkad promašenog diskursa. **Provedbeni program ne počiva na analizama i pokazateljima, pa je stoga, osim dijelom u području socijalne skrbi, nepotkrijepljen stvarnim mjerama, već „slijepjenim“ političkim stajalištima i pamfletima. Mjere su najčešće deklarativne, bez osiguranih financija, a nemali dio ih nema veze sa siromaštvom, već su tamo zalutale.**
- » Čak ni **dostupni podaci nisu korišteni kao osnova za mjere**, niti (nove) zakonske odredbe. Nigdje se ne iščitava (panična) potreba donošenja mjera za borbu protiv siromaštva u zemlji u kojoj su starije osobe najsiromašnije u EU (s Ciprom i Bugarskom). Dakle, jedan od temelja svake strategije, analize i na njima postavljeni nacionalni ciljevi za smanjenje siromaštva prema dobi i spolu - uopće nije ispunjen. Svaka treća osoba starija od 65 godina je siromašna ili socijalno isključena!
- » **Nigdje se ne spominju solidarnost i redistributivnost**, a osobito ni slova nema od **međugeneracijske solidarnosti**, na kojoj u pravilu počivaju sve europske strategije borbe protiv siromaštva. Naša provedbena strategija počiva na individualizaciji rizika starosti, bolesti i siromaštva, s nepreciznom državnom odgovornošću.
- » Provedbeni program, kao i Strategija, uopće nemaju **rodnu dimenziju**, iako je poznato kako je čak 52 posto osoba starijih od 65 godina u samačkim ženskim domaćinstvima u zoni siromaštva, u odnosu na npr. 25 posto svih starijih osoba u RH. Siromaštvo je, poznato je, feminizirano u cijeloj Europi, te je trebalo voditi računa i o tom aspektu, jer su u protivnom mjere univerzalizirane tako da su preopćenite i time neučinkovite. U Hrvatskoj je prosječna ženska mirovina 18 posto niža od muške, pa je i tu dimenziju trebalo uzeti u obzir ne samo kod socijalnih usluga i potpora, već i u području socijalne uključenosti, učenja o pravima, pravu na rad, modela stanovanja itd. Rodni aspekt siromaštva je u programskim sažecima Europske komisije iz 2010. kao Godine borbe protiv siromaštva, među osam glavnih prioriteta, stavljeno na peto mjesto.
- » S obzirom na to da je starijim osobama (dijelu umirovljenika) vraćeno pravo na rad, a uvjereni smo da će po zahtjevu za ocjenu ustavnosti ZOMO-a to pravo biti vraćeno prijevremenim starosnim umirovljenicima, svakako je u mjere trebalo unijeti i **poticanje obrazovanja za starije radnike/osobe, kao i donošenje poticajnih mjera za povećanje stope radne aktivnosti i zaposlenosti starijih**, odnosno za njihovo zapošljavanje. Hrvatska je po stopama radne aktivnosti i zaposlenosti na dnu Europske ljestvice.
- » U strateškom području **stanovanja i dostupnosti energije** uopće se ne pokušava izaći iz modela stanovanja za siromašne starije osobe, već se samo načelno ponavlja kako treba osigurati proces deinstytucionalizacije i transformacije ustanova socijalne skrbi, što je posve općenita, pa i promašena poruka. Jednako tako se pitanje dostupnosti energije za starije siromašne građane uopće ne spominje, iako su upravo starije osobe, i to na rubovima gradova, u zaboravljenim stanovima, te u ruralnim područjima, one koje su nasmrt smrzute.
- » Strateško područje o pristupu **socijalnim naknadama i uslugama**

- je svakako najkonkretnije ali u njemu nedostaje puno aspekata. Primjerice, kad se govori o „osobama koje pate od nedostatka hrane i/ili teške deprivacije“, uopće se ne spominju starije osobe, iako su one, uz djecu, najmasovnija grupacija siromašnih u RH. Držimo da je potrebno konačno uvesti (Plan 21!) tzv. **socijalnu mirovinu odnosno državnu potporu za građane starije od 65 godina bez mirovine i prihoda**, jer je pouzdano dokazano kako je to temeljna mjera za borbu protiv siromaštva starijih osoba, te je, npr. u Mađarskoj, dovela do vrlo niskog postotka (10%) starijih osoba izloženih siromaštvu, u odnosu na hrvatskih gotovo tri puta više. Naravno, mađarska tajna je i u adekvatnijim mirovinama (što su učinili održivim, kao i Poljska, Češka i Slovačka, ukidanjem drugog stupa kapitalizirane štednje).
- » Postavlja se i pitanje uvođenja **minimalne mirovine**, umjesto najniže, koja bi bila na teret socijalnog proračuna. Nadalje, tek **sporadično se spominju npr. naknade za vrijeme bolovanja, naknade za nezaposlenost, obiteljske mirovine, partnerska prava, kao i povlastice za određene kategorije (npr. besplatni ili pogodovani javni prijevoz za starije od 65 godina itd.** Te je mjere trebalo razraditi kao preventivne.
  - » Nigdje se ni ne spominje tzv. **linija siromaštva**, koju je svojedobno izračunao Državni statistički zavod i trebala je poslužiti za većinu socijalnih prava, pa i kao cenzus za dopunsko zdravstveno osiguranje, odnosno za liniju ispod koje osiguranik ne plaća za tu proširenu uslugu. I dalje smatramo da se linija siromaštva treba ugraditi u sve provedbene strategije.
  - » Kada je riječ o institucijama domova socijalne skrbi, neprekidno se ponavlja kako se trebaju deinstitucionalizirati i transformirati, pa to vrijedi i za domove za starije osobe. Takav trend u EU je propitkivan, jer su se **deinstitucionalizirani modeli pokazali neučinkovitima i preskupima** (po 20 osoba tjedno mora dolaziti u stan potrebite starije osobe). Takve općenite i univerzalne ciljeve stoga treba izbjegavati, odnosno precizirati ih, pri čemu je nedvojbeno kako je izvaninstitucionalna skrb (npr. gerontodomaćice, dostava obroka i sl.) izuzetno korisna, ali ne i jedini model skrbi.
  - » **Potrebno je definirati ciljeve glede domova za starije osobe**, jer u RH je obuhvaćenost vrlo niska, ispod 2 posto, u odnosu na prosjek EU od 5 posto, pa se postavlja racionalno pitanje čemu će služiti postojeći domovi, hoće li služiti postupnom prijelazu na udomljavanje isključivo siromašnih (kao što se vidi iz dokumenta o bodovanju za prijem u dom), ili će biti tržišnog modela. U mjere svakako treba uključiti i **specijalizaciju i kategorizaciju domova umirovljenika**, za nepokretne, palijativne slučajeve, za bolesti stare dobi (Alzheimer, Parkins, multipla skleroza, nepokretnost, psihičke bolesti itd.), jer upravo takve bolesti najčešće su praćene siromaštvom i socijalnom isključenošću.
  - » U niti jednom dijelu provedbenog programa **nema starijih osoba kao zlostavljanih osoba, koje su često žrtve nasilja u obitelji ili zajednici, a k tome su često i ekonomski zloupotrebljavane**. Posljedica ekonomskog, fizičkog i psihičkog zlostavljanja najčešće je siromaštvo, pa i beskućništvo. Ako ih se nigdje ne prepoznaje kao takve, normalno da nema niti mjera.
  - » Pozdravlja se što se potiče „**razvoj volonterstva i dobrosusjedske pomoći**“, no SUH ima direktno iskustvo kako su po formiranju Ministarstva socijalne politike i mladih svi projekti koje je SUH vodio s više stotina volontera diljem Hrvatske, odmah otkazani. Mjere ni tu nisu konkretne.
  - » **Dostojanstveno umiranje** se spominje samo u području pristupa zdravstvenom sustavu i to tako da se planira reorganizacija bolničkih djelatnosti. Palijativna skrb nije isključivo zdravstveno, već multidisciplinarno i multisektorsko pitanje, te ga treba s pojačanom pozornošću pretočiti u konkretne mjere. Sramotno je da Hrvatska doista nema niti jedan hospicij, pa čak ni glavni grad.
  - » Tzv. **zdravstveni segment je vrlo površan i nekonkretan**, te je očito da se samo „pejstalo“ gotove programe. Kod pitanja organizacije pomoći za ranjive skupine, samo na jednom mjestu se spominje dob i to starijih muškaraca iznad 65, te žena iznad 60 godina. Zašto te godine, s kojom svrhom, kojim kriterijem?
  - » **Apsolutno je nepojmljivo da se u mjeri „Promicanje zdravlja i prevencija zaraznih te kroničnih nezaraznih bolesti“ nabrajaju apoteke i pružatelji dentalne zaštite**, poimence s vlasnicima i nazivima, i to samo za okruženje Zagreba.
  - » **Dugoročna skrb o starijima i potrebitima se spominje sporadično** i ne prepoznaje kao jedno od glavnih pitanja koje nastoje riješiti europske zemlje, te se planira i donošenje posebne direktive. Svakako ju treba uključiti i u provedbeni program mjera, jer društvo koje stari poput našega kroz adekvatnu strategiju i politike dugoročne skrbi prevenira siromaštvo.
  - » U strateškom području za skrb o starijim osobama, nije transparentno da se **diskriminacija na temelju dobi doista može suzbijati i obrazovanjem**, ne spominju se škole gdje takva edukacija treba otpočeti, već tečajevi za državne i javne službenike. Nedostatno i treba proširiti.
  - » Nigdje se ne naglašava prvi potrebni korak u borbi protiv siromaštva starijih osoba, a to je **kako ih uputiti i naučiti o njihovim pravima**. Ta dimenzija potpuno izostaje i potrebno ju je uključiti i razraditi, jer to je početak gdje suzbijanje, te sprječavanje siromaštva starijih započinje.
  - » Mjera o poticanju razine svijesti o zdravom životu, što nazivaju aktivnim starenjem, kada ne bi bila tužna, bila bi smiješna. EU je 2012. proglasila **Godinom aktivnog starenja**, kad su brojnim deklaracijama i mjerama definirali kako je riječ o nizu politika utemeljenih na međugeneracijskoj i inim strategijama, a ovdje je aktivno starenje definirano kao zdravi stil života. Izbrisati tako promašenu mjeru te pozivom na deklaraciju EK potrebno je unijeti više mjera vezanih uz aktivno starenje, jer tu je riječ o **prevenciji siromaštva**.
  - » Jednako je promašena i mjera praćenja provedbe novog ZOMO gdje se kao jedna od mjera spominje **drugi mirovinski stup u svrhu borbe protiv siromaštva starijih**, kada je analiza dokazano kako taj stup nema elemente solidarnosti i distributivnosti, vodi ka siromašenju i ne sprječava siromašenje u starijoj dobi. Taj dio treba svakako izbaciti iz strategije, jer je besmislen.
  - » Još jednu mjeru treba izbaciti jer je zalutala u ovaj provedbeni program, a to je mjera **provođenja postupka predstečajne nagodbe**. Time ćemo prevenirati siromaštvo?
  - » Definitivno za izbacivanje je i mjera **uvođenja poreza na nekretnine, kao mjere za borbu protiv siromaštva**. Kako je više od 70 posto nekretnina u vlasništvu starijih osoba, posve je izvjesno kako (će) uvođenje takve mjere povećati siromaštvo starijih osoba, te omogućiti bogaćenje bogatih na račun siromašnih starica i staraca koji neće moći prodati svoje nekretnine i platiti poreze na nerazvijenom tržištu nekretnina (ne njihovom krivnjom).
  - » Vrlo se **slabo i nedovoljno razrađuju mjere za ublažavanje posljedica prezaduženosti stanovništva (ovrhe, blokade računa, zaštićeni računi, deložacije itd.)**, a pritom donošenje zakona o stečaju potrošača treba preimenovati u problem stečaja građana, jer oni nisu zbog potrošnje, već zbog siromaštva, zapali u dugove. Mjera koja bi bila korisna je svakako informiranje starijih građana o njihovim pravima (pa i kao potrošača), davanje besplatnih pravnih savjeta i pomaganje u sprječavanju siromaštva. Tu svakako ulaze i zelenaški krediti, razni bankarski paketi, a osobito ekonomske zlorabe kroz ugovore o dosmrtnom i doživotnom uzdržavanju.
  - » Nedopustivo je da se u mjeri za razvoj financijske pismenosti građana navodi isključivo udruga „Potrošač“, te ovdje, kao i svugdje drugdje, treba navoditi samo organizacije civilnog društva, a ne pogodovati nekima, a isključivati druge.

Siromašna potrošačka košarica

Vlada je praktički odgodila uvođenje nove formule indeksacije mirovina, te je za 2014. ostavila na snazi tzv. švicarsku formulu (50:50), što je u javnosti nedvosmisleno ocijenjeno kao još jedan od očajničkih poteza koalicije

Kada bi naša ljudska emotivna i misaona konstitucija bila poput kompjutera, na spomen prošle 2014. zasigurno bismo rado stisnuli tipku *delete* i time izbrisali sve u vezi s njom. Otkuda u nama, pripadnicima "zlatne dobi", takav negativan naboj?

Je li to zbog neispunjenih obećanja da će se zaustaviti pad BDP-a, promijeniti putanja gubitka radnih mjesta, da će se početi smanjivati nagomilani dugovi i krenuti oporavak gospodarstva, a s njim i ostvariti uvjeti za povećanje mirovina?

U moru neispunjenih očekivanja i neostvarenih najava, najgore je, ipak, odjeknula spoznaja da Vlada praktički odgađa uvođenje nove formule indeksacije mirovina, dogovorene upravo na inzistiranje SUH-a (70:30 - u našu korist), te je za 2014. ostavila na snazi tzv. švicarsku formulu (50:50), što je u javnosti nedvosmisleno ocijenjeno kao još jedan od očajničkih poteza koalicije. Pritom se javnosti uporno odašilje tvrdnja kako nije bilo zamrzavanja mirovina, već se postupalo po zakonu. Znači, ekonomska prava umirovljenika, odnosno njihova ekonomska moć, nisu doživjela nikakve negativne pomake?!

Statistički manipulatori

I tu dolazimo do paradoksalne situacije: aktualna vlast očekuje da umirovljenička populacija pokazuje više zadovoljstva i entuzijazma, jer im je Vlada osigurala "stabilnost i očuvala standard"; uz činjenicu da je mirovina u listopadu 2014. iznosila 2.231,35 kn, s udjelom od 41,18 posto u prosječnoj plaći, da minimalnu mirovinu u iznosu od 1.411,93 kn prima 202.088 osoba, da je oko 120.000 građana starijih od 65 godina bez ikakvih primanja.

Situacija u prosječnom obiteljskom proračunu dramatično je drugačija od one koju nam serviraju statistički manipulatori. U Odboru za ekonomska prava SUH-a sagledali smo matematiku umirovljeničkih prihoda i rashoda u kontekstu pravih vrijednosti, zavirivši u način na koji se izračunava potrošačka košarica, te došli do spoznaje da specifikacija preko 800 proizvoda čije se cijene mjere za izračun potrošačkog indeksa, sadrži uglavnom proizvode i usluge koji su za umirovljenički kontekst u sferi mašte (jahte, vozila, kozmetika, elektronika, skupa odjeća, obuća, zadovoljavanje kulturno-zabavnih potreba, ljetovanja, zimovanja i sl.). Da, to je statistička skupina koja svoje cijene već godinama ne diže ili ih čak snižava. Međutim, cijene onih proizvoda bez kojih ne može preživjeti nijedan umirovljenik (najosnovnije higijenske potrepštine, lijekovi, voće i povrće, komunalni i prijevozni troškovi i sl.) doživjele su rast, i to u nekim slučajevima - čak dramatičan.

Svi siromašniji, stariji još siromašniji

Ovih su dana objavljeni rezultati ankete koju, u sklopu obveza spram EU statističkog sustava, Hrvatska mora provoditi svakih pet godina. Rezultati govore o činjenici da su prosječna primanja hrvatskih obitelji u 2013. godini bila čak 1.000 kn niža

nego u 2010. godini. Podaci Državnog zavoda za statistiku pokazuju da je prosječni dohodak kućanstva u 2010. iznosio 86.975 kn, da bi u 2013. pao na samo 79.308 kn. U istom su razdoblju porasle cijene mesa za 8,8 posto, mlijeka, sira i jaja za 17,3 posto, vode za 14,3 posto, struje za 24,3 posto, plina za 31,4 posto, grijanja za 22,4 posto... To su troškovi umirovljeničke potrošačke košarice, a ne kozmetika i skijanje. Stvarni podaci o životu hrvatske obitelji koja, uz postojeću stopu nezaposlenosti, sve češće živi od jedne prosječne plaće od 5.532 kune, ukazuju da je i za radnike i za umirovljenike 2014. godina bila još gora nego prethodna, s tim da je za umirovljenike bila još gora, jer se na njih srušio i teret nezaposlene djece i unuka.

Imajući u vidu trendove u 2014. godini, jasno je da je ekonomska situacija najvećeg dijela umirovljeničke populacije došla do samog ruba egzistencije. Učestale su ovrhe, deložacije, blokade, došlo je do nekad nezamislivih situacija da djedovi i bake moraju podmirivati troškove svoje djece, pa čak i unučadi, te sve češće plaćati njihove ovrhe ili alimentacije.

Rezultat je više nego jasan: umirovljenička se populacija našla usred procesa smanjenja ili čak gubljenja svojih ekonomskih prava, a to znači da ti naši građani gube slobodu, stečevinu zajamčenu Ustavom.

Blago porasli osobni odbitak, odnosno neoporezivi dio mirovine s 3.400 na 3.800 kuna, nije se pokazao osobitim probitkom, jer se od njega odbija porez i prirez, dodatno zdravstveno osiguranje, pa čak ni umirovljenička srednja klasa nije dobila potrošački vjetar u leđa.

Drukčiji indeks za usklađivanje mirovina?

U okviru svojeg nastojanja da ukloni posljedice nastale primjenom postavki indeksiranja koje primjenjuje aktualna vlast, SUH je pokrenuo akciju da se za potrebe izračuna potrošačke košarice izbace svi proizvodi koje umirovljenička populacija ne kupuje. Takva inicijativa za sada nije naišla na pozitivan odaziv u redovima onih kojima je upućena. Umjesto da se kreira stručni tim koji bi ispitao mogućnost izračuna takvog umirovljeničkog potrošačkog indeksa, održano je predavanje članovima Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe o postojećoj metodologiji.

Kako najavljeni rast BDP-a u idućoj godini od 0,2 posto ne osigurava nikakav bitan pozitivan pomak u gospodarskim kretanjima koja utječu na umirovljenički sustav i usklađivanje mirovina, pred SUH-om se i u idućoj godini nalazi izazov nastavka borbe za očuvanje prava umirovljenika, katkad i kao zadnja linija obrane za više od 1,2 milijuna građana ove zemlje.

No borba za ekonomska prava umirovljenika, bez obzira do koje su razine dosad pala, nije samo potrošačko pitanje, nego prije svega pitanje dostojanstva.

Piše: Hrvoje Dusper, predsjednik Odbora SUH-a za ekonomska prava umirovljenika

Kako je drugi mirovinski stup pretvorio umirovljenike u - balast!

Baš je lijepo kad čovjek ima prigodu pročitati intervju s Carlosom Pineruom, voditeljem Ureda svjetske banke za Hrvatsku i Sloveniju, jer se nada čuti kakvu mudru pouku. Međutim, kad pročitate već i naslov intervjua, ispada da je Hrvatska na rubu ponora isključivo radi umirovljenika i umirovljeničke populacije. Tako da uobičajenom praksom naših „samostalnih medija“ da daju bombastične naslove koji ne odražavaju sadržaj ili barem cjelinu napisanog teksta, dovodimo javnost u zabludu.

Kako mnogi čitatelji ne pročitaju čitav tekst, na temelju naslova donose zaključke kako umirovljenika ima previše, da oni kradu budućnost vlastite djece, da je radi njih ovakvo kaotično ekonomsko i socijalno stanje u Hrvatskoj, da su baš ti „starc i starice“ uteg hrabrim i „čestitim“ poslodavcima, te da je za umirovljenike potrebno naći model „**konačnog rješenja**“, ma što to značilo.

U intervjuu gospodin Carlos Pinerua dao je odgovore na sedam tematskih pitanja koja obuhvaćaju:

- nužnost dijaloga (ili kako on napominje „velike pogodbe“) između Vlade i ostalih sudionika za rješenje strukturnih slabosti gospodarstva;
- uređenje i stabilizaciju javnih financija kroz smanjenje deficita i javnog duga;
- svođenje javne uprave na pravu mjeru, problem administracije i njene neučinkovitosti i korupcije, kao jednog od razloga i prepreka u poslovanju;
- poboljšanje učinkovitosti zdravstva i smanjenje gubitaka u zdravstvu kroz započete reforme;
- mirovinski sustav, ocjena postojećeg i nužnosti promjena s naglaskom vraćanja neaktivnog stanovništva u svijet rada;
- korištenje EU fondova;
- očekivanja u 2015 godini.

Brojke bez čovjeka

Pinerua govori rječnikom karakterističnim za funkciju koju obnaša, rječnikom brojki, postotaka, zbori o efikasnosti, učincima i sl., ali ipak napominje da je nužan dijalog između svih relevantnih dionika. To zastupaju i sindikati, pa i Sindikat umirovljenika Hrvatske. Ali dijalog, ne monolog i ultimatum!

Tako Pinerua detektira i probleme u mirovinskom sustavu tek temeljem brojki, ne ulazeći u posljedice vladinih politika koje su dovele do takvog stanja, a još manje o neupitnoj ulozi Svjetske banke u uvođenju i provođenju takvih politika. U tekstu su spomenuti samo neki razlozi, odnosno uzroci, stanja u mirovinskom sektoru (mirovine po posebnim propisima, porast broja umirovljenika, smanjenje broja zaposlenih, sivo tržište rada i sl.).

No, primarni razlog takvog stanja u mirovinskom sustavu, pa i državnim financijama je mirovinska reforma s kraja 90-tih godina, te uvođenje obaveznog drugog mirovinskog stupa u vrijeme krize, kada nema novca, nema investicija, nema pokretača aktivnosti, pa je izdvajanje sredstva kroz drugi stup obvezatne kapitalizirane štednje neodrživo ne samo za cijeli mirovinski sustav, već i za ukupne državne financije.

Koja si to država može priuštiti da benevolentno s jedne strane u štednji drugog mirovinskog stupa ima više od 60 milijardi kuna, a s druge se mora zaduživati da bi održala sustav za postojeći broj umirovljenika.

Ukradeni doprinosi

Krivi za stanje u mirovinskom sustavu, po uvaženom regionalnom predsjedniku svjetske financijske ustanove, su sivo tržište (25-30%), nezaposlenost, rano umirovljenje kroz institut prijevremene mirovine, slaba naplata doprinosa i sl.), no mi držimo kako postoji još puno drugih bitnih razloga.

U procesu privatizacije (otimačine) mafija se kupovanjem prijevremenih mirovina oslobađala radnika kako bi vrijedne nekretnine prodavala za neproizvodne svrhe. Kada je riječ o nedovoljno prikupljenim doprinosima, osim sivog tržišta, veliki broj radnika radi, a ne dobiva plaću (iako je to sada po zakonu kazneno djelo, ali bez kazne).

Zatim, još uvijek postoji službena plaća i plaća ispod stola (na koju se ne plaćaju doprinosi naročito u obrtu, poljoprivredi i društvima s malim brojem zaposlenih). Sve je to u moći dobre i efikasne vlade da stvori mehanizme detekcije, otkrivanja i kažnjavanja prekršitelja i spriječi evaziju doprinosa.

Ima još besmislica. Primjerice, minimalna plaća od 3.000 kn „daje“ samo 600 kuna uplate doprinosa, a minimalna mirovina (za 15 godina staža) veća je od doprinosa koje osigurava minimalna plaća. K tome, najniža osnovica za mirovinske doprinose u mnogo slučajeva je niža od minimalne plaće, dok se kroz institut najviše osnovice za mirovinske doprinose velikodušno omogućava plaćanje doprinosa višestruko niže nego što bi bilo za stvarno isplaćene najviše plaće.

Blokada u režiji banaka

Na poslijetku, drugi mirovinski stup neposredno i posredno uništava prvi stup međugeneracijske solidarnosti: direktno - kroz smanjenje doprinosa s 20% na 15%, a indirektno kroz jamstva države za prihode mirovinskih fondova i zavisne troškove za institucije koje opslužuju drugi mirovinski stup. Zapadnoeuropske zemlje uopće nemaju takav obvezni drugi mirovinski stup, a odbile su ga ili ukinule puno razvijenije zemlje od nas: Češka, Poljska, Slovačka, Mađarska, Slovenija.

Kroz medijsku blokadu bilo kakvog polemiziranja ili otvaranja javne rasprave o minusima i plusovima drugog mirovinskog stupa, gotovo se nemoguće probiti. Banke, naime, svojim oglasima i direktnim financiranjem utječu na uređivačku politiku medija. Zato nam u novinama nitko neće prezentirati jednostavnu matematiku.

Jer, ako se očiste podaci o broju umirovljenika koji su mirovinu stekli radom, od onih koji su mirovinu stekli na drugim zakonskim osnovama, te ako se oduzetih 5% doprinosa vrati u prvi mirovinski stup (tj. ako se konačno ukinu obvezni mirovinski stup i pretvori u dragovoljni), te ako se većim nadzorom smanji nelegalno tržište rada te se doprinosi počnu uplaćivati temeljem stvarno isplaćenih plaća, a ne fiktivnih minimalnih plaća, umirovljenici se više neće moći percipirati kao balast, jer bi se njihove mirovine, ovakve niske kakve jesu, u potpunosti namirile iz prikupljenih doprinosa.

I, naravno, kada bi vlade bolje vladale i razvijale kvalitetnije politike (ekonomske, organizacijske, fiskalne, socijalne, zdravstvene, obrazovne...), svima bi nam bilo bolje; radnicima kroz veće plaće, umirovljenicima kroz usklađivanje mirovina.

Komentar na tekst „Hrvatski mirovinski sustav je na rubu pucanja i duboko nepravilan“, Jutarnji list od 3. siječnja 2015.

Drugi mirovinski stup neposredno i posredno uništava prvi stup međugeneracijske solidarnosti: direktno - kroz smanjenje doprinosa s 20% na 15%, a indirektno kroz jamstva države za prihode mirovinskih fondova. Zapadnoeuropske zemlje uopće nemaju takav obvezni drugi mirovinski stup

Piše: Ivo Marjanović, predsjednik Odbora SUH-a za mirovinska prava

Kako možete ostati bez krova nad glavom

Ovrha na nekretnini za posljedice ima najteže po ovršenika, jer joj je cilj prodati imovinu ovršenika, kako bi ovrhovoditelj namirio svoju tražbinu prema ovršeniku. Ova ovrha ima najčešće za posljedicu da ovršenik ostaje bez nekretnine, što nerijetko znači i bez krova nad glavom

Piše: Milan Tomičić, dipl. iur., zamjenik predsjednice SUH-a

U prošlom broju našeg glasila informirali smo naše čitatelje da su izmjene i dopune Ovršnog zakona stupile na snagu 1. rujna 2014. godine, te da je prema našem mišljenju Ovršni zakon znatno nepovoljniji za ovršenika jer favorizira ovrhovoditelje.

Ovrha se može provesti na nekretninama, pokretninama, na novčanim ili nenovčanim tražbinama ovršenika te na imovinskim, odnosno materijalnim primanjima ovršenika.

Važno je napomenuti da ovrhovoditelj po vlastitoj procjeni pokreće postupak ovrhe birajući predmet ovrhe, te da ima mogućnost tijekom postupka ovrhe promijeniti predmet ovrhe. Tako, ukoliko ovrhovoditelj ocijeni da mu je povoljnije promijeniti predmet ovrhe, može umjesto pokrenute ovrhe na nekretnini promijeniti u ovrhu na novčanoj tražbini ovršenika ili obrnuto. Međutim, kako se i u praksi događalo, osobito starijim osobama, da se zbog manjeg iznosa provodi ovrha na nekretnini čija vrijednosti višestruko prelazi iznos tražbine, uvedena je mogućnost da ovršenik u zakonskim rokovima predloži drugi predmet ovrhe.

U ovom broju glasila upoznat ćemo čitatelje sa, po našem mišljenju, najpogubnijim oblikom ovrhe - ovrhom na nekretninama. Od svih oblika ovrhe koja se provodi nad ovršenicima, ovrha na nekretnini ima najteže posljedice po ovršenika, jer joj je cilj prodati imovinu ovršenika, kako bi ovrhovoditelj namirio svoju tražbinu prema ovršeniku. Ova ovrha za posljedicu najčešće ima to da ovršenik ostaje bez nekretnine, što nerijetko znači i bez krova nad glavom. Ako ima sreće, primit će ga netko od najbližih, a u protivnom će morati u podstanare, ako ima sredstava da to plati.

Međutim, **trebalo bi nastojati spriječiti ovrhu nad nekretninom, osobito kada je ona jedina koju imate. Pokušajte prije ovrhe hitno prodati nekretninu (moguća je prodaja nekretnina pod hipotekom), te sami podmiriti dug/kredit.** Ali, još važnije je prije dizanja kredita zanemariti potrebe i želje, te se ravnati samo i jedino prema realnim mogućnostima. Trećina primanja je maksimum na koji možete računati.

POSTUPAK OVRHE NA NEKRETNINI

Za odlučivanje o prijedlogu za ovrhu na nekretnini i za provedbu ovrhe mjesno je nadležan sud na čijem se području nalazi nekretnina. Ovrha na nekretnini provodi se zabilježbom ovrhe u zemljišnoj knjizi, utvrđivanjem vrijednosti nekretnine, prodajom nekretnine i namirenjem ovrhovoditelja iz iznosa ostvarenog prodajom nekretnine. I u ovoj fazi moguće je zatražiti da se ovrha provede na drugoj nekretnini ili pokretnini.

ZABILJEŽBA OVRHE

Čim donese rješenje o ovrsi, sud će po službenoj dužnosti zatražiti da se u zemljišnim knjigama upiše zabilježba ovrhe na nekretnini. Tom zabilježbom ovrhovoditelj stječe pravo namiriti se iz ne-

kretnine i u slučaju da treća osoba kasnije stekne vlasništvo na toj nekretnini.

PRAVNI LIJEK PROTIV RJEŠENJA O OVRSI NA NEKRETNINI

Protiv rješenja o ovrsi na nekretnini ovršenik ima pravo žalbe u roku od osam dana, računajući od dana primitka rješenja o ovrsi. Žalba protiv rješenja o ovrsi ne zadržava provođenje ovrhe. Na žalbu se nemojte odlučiti ako nemate valjane razloge i dokumente, jer ćete si stvoriti dodatne troškove, osim u slučaju da iz nekog razloga želite odugovlačiti postupak.

OVRŠENIKOV PRIJEDLOG ZA ODGODU POSTUPKA OVRHE

Ovršenik može u roku od osam dana, računajući od dostave rješenja o ovrsi na nekretnini u kojoj stanuje, predložiti sudu odgodu ovrhe, ako dokaže postojanje nekog materijalnog ili imovinskog prava kojim može u cijelosti podmiriti tražbinu ovrhovoditelja.

IZUZIMANJE OD OVRHE

Predmet ovrhe ne mogu biti nekretnine koje u osnovi čine poljoprivredno zemljište, gospodarske zgrade poljodjelca u opsegu potrebnom za njegovo uzdržavanje i uzdržavanje članova njegove uže obitelji, te drugih osoba koje je po zakonu dužan uzdržavati. Nadalje, predmet ovrhe ne mogu biti nekretnine za koje je po posebnom zakonu propisano da se ne može na njima provesti ovrha i to u opsegu propisanim tim zakonom.

ODREĐIVANJE VRIJEDNOSTI NEKRETNINE

U postupku ovrhe na nekretninama određivanje vrijednosti nekretnine vrlo je važna faza, kako za ovrhovoditelja, tako i za ovršenika. Ovrhovoditelj interes sastoji se u tome da se vrijednost nekretnine utvrdi što nižom, kako bi se nekretnina na javnoj dražbi što brže prodala, dok ovršenik želi što višu procjenu vrijednosti nekretnine, kako bi nakon prodaje nekretnine, nešto financijskih sredstava i njemu ostalo. Uz to viša cijena nekretnine odbila bi neozbiljne kupce. Vrijednost nekretnine utvrđuje sud na temelju obrazloženog nalaza i mišljenja ovlaštenog sudskog vještaka ili procjenitelja. **Bitno je nikako ne pristati na nisku cijenu nekretnine, te tražiti dodatno vještačenje.**

PRODAJA NEKRETNINE

Nakon provedenog postupka za utvrđivanje vrijednosti nekretnine, sud donosi zaključak o prodaji nekretnine kojim se utvrđuje vrijednost nekretnine, kao i način i uvjeti prodaje.

Prodaju nekretnine provodi Agencija. Prodaja ne-

kretnine obavlja se elektroničkom javnom dražbom, koja počinje objavom poziva za sudjelovanje u elektroničkoj javnoj dražbi. Elektronička javna dražba provest će se i ako u njoj sudjeluje samo jedan pozivatelj. Kupac nekretnine ne može biti ovršenik, sudac ili druga osoba koja službeno sudjeluje u postupku prodaje, niti osoba koja po zakonu ne može steći nekretninu koja je predmet prodaje. Kao kupci na javnoj dražbi mogu sudjelovati samo osobe koje su prethodno uplatile jamčevinu. **U prvoj elektroničkoj javnoj dražbi nekretnina se ne može prodati ispod 4/5 utvrđene vrijednosti nekretnine. Na drugoj elektroničkoj javnoj dražbi nekretnina se ne može prodati ispod 3/5 utvrđene vrijednosti nekretnine.** Ako se ni na drugoj elektroničkoj javnoj dražbi ne postigne odgovarajuća cijena, sud će obustaviti ovrhu. Obustava ovrhe ne priječi pokretanje novog ovršnog postupka radi naplate iste tražbine na istoj nekretnini. Ako elektronička javna dražba u pogledu prispjelih ponuda uspije, Agencija će odmah, bez odgode, obavijestiti sud o provedenoj elektroničkoj javnoj dražbi. Nakon primitka obavijesti Agencije o prispjelim ponudama, sudac utvrđuje koji je kupac ponudio najveću cijenu i jesu li ispunjene pretpostavke da mu se dosudi nekretnina, o čemu sud odlučuje rješenjem o dosudi nekretnine.

NAMIRENJE VJEROVNIKA

Nakon pravomoćnosti rješenja o dosudi nekretnine, sud pristupa namirenju vjerovnika. Iz prodajne cijene namiruje se ovrhovoditelj na čiji je prijedlog određena ovrha. Založni vjerovnici, osobe koje imaju pravo na osobne služnosti i druga prava, Republika Hrvatska i općine, gradovi i županije na osnovu poreza i drugih pristojbi. **Nakon podmirenja navedenih potraživanja, preostali iznos od prodaje nekretnine, ako postoji, pripada ovršeniku, što se u praksi rijetko događa.**

PRAVNI POLOŽAJ OVRŠENIKA NAKON PRODAJE NEKRETNINE

Prodajom nekretnine na dražbi ovršenik gubi pravo posjeda nekretnine i dužan ju je odmah nakon dostave zaključka o prodaji nekretnine predati kupcu. Ako prodana nekretnina predstavlja nekretninu u kojoj ovršenik stanuje i koja je nužna za zadovoljavanje stambenih potreba ovršenika i osoba koje je dužan uzdržavati, **ovršenik ima pravo koristiti nekretninu kao najmoprimac godinu dana, računajući od dana donošenja zaključka o prodaji nekretnine.** Prijedlog za korištenje nekretnine u svojstvu najmoprimca ovršenik može podnijeti u roku od osam dana od dana primitka rješenja o ovrši. Ako ovršenik ima pravo koristiti nekretninu kao najmoprimac, dužan je kupcu od dana donošenja zaključka o prodaji nekretnine, plaćati najamninu. Ako se kupac i ovršenik ne mogu sporazumjeti o visini najamnine, nju će odrediti sud koji provodi ovrhu prema tržišnim cijenama u mjestu u kojem se nekretnina nalazi.

• ISELJENJE OVRŠENIKA

Ako ovršenik nije stekao status najmoprimca, sud će, na prijedlog kupca nekretnine, pristupiti ovrši radi ispražnjenja i predaje nekretnine kupcu. Ovr-

VLADA JE DONIJELA UREDBU O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZOMO-A

Zbrka na sve strane

Na 200. sjednici održanoj 17. prosinca 2014. Vlada Republike Hrvatske donijela je Uredbu o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju koja je objavljena u Narodnim novinama, broj 151 od 19. prosinca 2014., te stupila na snagu 1. siječnja 2015. Ministar rada i mirovinskog sustava Mirando Mrsić naglasio je da se tom Uredbom ispunjava ono što je dogovoreno u Hrvatskom saboru na sastanku s hrvatskim braniteljima Domovinskog rata, te pojasnio da se **razdvajanje mirovina hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata odgađa za šest mjeseci**, s 31. prosinca 2014. na 30. lipnja 2015., iako samo razdvajanje mirovina neće donijeti nikakve promjene u visini mirovine. Zaboravio je reći kako se model usklađivanja mirovina u toj kategoriji bitno mijenja, te im prijeti i tri godine svojevrsnog zamrzavanja mirovina.

Međutim, **ostalim korisnicima kojima je dio mirovine određen, odnosno ostvaren prema posebnim propisima pod povoljnijim uvjetima razdvaja se mirovina koja im pripada na dan 31. prosinca 2014., a Zavod će o tome donijeti rješenje u roku od 60 dana.** SUH će podnijeti zahtjev za ocjenu ustavnosti takve Uredbe zbog diskriminacije svih drugih kategorija umirovljenika iz članka 80. ZOMO-a.

Uredbom se, nadalje, izvršava usklađivanje sa zakonima koji su u međuvremenu doneseni tijekom 2014., kojima je propisano ustrojavanje jedinstvenog tijela vještačenja koje je dio Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom (Zavod za vještačenje). Počevši od 1. siječnja 2015. Zavod za vještačenje obavljat će poslove vještačenja u prvome i drugom stupnju za potrebe ostvarivanja prava iz mirovinskog osiguranja, a te poslove neće više obavljati Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje.

Osim toga, Uredbom se usklađivanje ZOMO i sa Zakonom o životnom partnerstvu osoba istog spola, Zakonom o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji te Zakonom o obveznim mirovinskim fondovima. Preciznije je određeno da jednak pristup pravima iz mirovinskog osiguranja imaju osiguranici koji rade s nepunim radnim vremenom, kao i oni koji rade s punim radnim vremenom.

Uredbom su uređene i odredbe o rokovima za prijavu samostalnih obveznika te prijavljivanje radnika kod poslodavaca. **Poslodavac je dužan radnika prijaviti osam dana prije početka rada, a najkasnije prije početka rada.**

Također je promijenjen naziv prijevremene starosne mirovine zbog dugogodišnjeg osiguranja u starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika jer ima obilježja starosne mirovine - stječe se navršanjem 60 godina života i stažem osiguranja od 41 godine, a određuje se bez umanjenja. Važno je napomenuti da se **mogućnost rada do polovice punog radnog vremena uz isplatu starosne mirovine ne odnosi na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika.** Osiguranik koji istovremeno ispunjava uvjete za starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika i starosnu mirovinu (65 godina života - muškarac, odnosno 61 godinu i 3 mjeseca u 2015. godini - žena - uvjet starosne dobi iz prijelaznog razdoblja za žene), nema pravo na izbor starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika, već može ostvariti pravo samo na starosnu mirovinu.

ha se provodi po pravilima Ovršnog zakona, ispražnjenjem i predajom nekretnine kupcu.

Ovrha na nekretnini za ovršitelja još uvijek ne predstavlja efikasno sredstvo ovrhe i to prije svega zbog činjenice da ovrha na nekretnini traje vrlo dugo, i po nekoliko godina. Međutim, ona može biti korisna za ovršenike jer imaju veći broj pravnih lijekova, pa često traže odgodu ovrhe, jer da će dug platiti, ovršni predmeti od podnošenja prijedloga pa do konačne provedbe ovrhe na nekretnini po nekoliko puta, povodom različitih pravnih lijekova, odlaze na više sudove. Često se tu javljaju i socijalni momenti, dužnici moraju iseliti iz svojih kuća, stanova, nemaju osiguran drugi smještaj, tada se uključuju mediji, različite organizacije za zaštitu ljudskih prava i slično.

Ne dajte se prevariti!

Umirovljenici su najbrže rastuća skupina u svijetu koja, u pravilu, ima redoviti prihod te stoga i potrošački potencijal. Starije osobe su, međutim, najranjivija skupina potrošača koja zaslužuje posebnu zaštitu!

Među temeljna prava potrošača, uz ona koja smo spomenuli u prvom nastavku u prošlom broju glasila SUH-a, pripadaju i ona koja se odnose na nesukladnost kupljene robe s onom koju smo naručili, na nepoštenu poslovnu praksu koja uključuje i sve intenzivnije agresivne prakse nagovaranja kupaca u njihovom domu, te pravo na pravnu zaštitu.

- **Pravo na sukladnost kupljene robe s ugovorom**
Potrošač ima pravo zahtijevati da mu bude isporučena stvar koja je sukladna ugovoru, odnosno koja nema materijalne nedostatke. Ako stvar nije podobna za namjenu za koju je potrošač pribavlja, odnosno ako na drugi način nije u skladu s ugovorom, potrošač ima pravo:
  - zahtijevati predaju nove stvari bez nedostatka;
  - popravak stvari;
  - zahtijevati sniženje cijene;
  - raskinuti ugovor.

To pravo potrošaču pripada u periodu od dvije godine od prijelaza rizika na potrošača i ono ne isključuje njegovo pravo na naknadu štete koju je možda pretrpio. Ova prava predstavljaju minimum pravne zaštite koja pripada potrošaču te se ona ne mogu ugovorom isključiti ili ograničiti. Želi li proizvođač ili trgovac potrošaču pružiti više prava ili mu omogućiti pravnu zaštitu u dužem razdoblju, za slučaj da stvar ima materijalni nedostatak, može to učiniti putem garancije.

Ipak, garancija se u nekim segmentima značajno razlikuje od odgovornosti za materijalne nedostatke. Dok garanciju može dati bilo prodavatelj, bilo proizvođač, odgovornost za materijalne nedostatke uvijek obvezuje prodavatelja. Dok je garancija dobrovoljna te proizvođač ili prodavatelj samostalno odlučuju hoće li je dati, **odgovornost za materijalne nedostatke propisana je zakonom i ne može se isključiti ili ograničiti**. U tom smislu, trgovac ne može koristiti garanciju kako bi isključio ili ograničio prava koja potrošači imaju na temelju zakonskih pravila o odgovornosti za materijalne nedostatke.

Starije osobe se u pravilu srame reklamirati oštećeni proizvod, vratiti ga, tražiti smanjenje cijene ako nema zamjenskog i sl. Naša je poruka: nemojte razmišljati što će o vama misliti prodavač, već se ne dajte se prevariti i ostvarite svoja potrošačka prava!

PRAVO NA ZAŠTITU OD NEPOŠTENE POSLOVNE PRAKSE

U odnosima s potrošačima, trgovac je dužan postupati s potrebnom profesionalnom pažnjom, pošteno i korektno. **Dužan je suzdržavati se od nepoštenih poslovnih praksi, što implicira suzdržavanje od uporabe prisile prema potrošaču ili bilo kojeg drugog oblika agresivne prakse te suzdržavanje od dovodenja prosječnog potrošača u zabludu kako bi se utjecalo na njegovo ekonomsko ponašanje.** Zakon o zaštiti

potrošača nabroja niz slučajeva zabranjene zavaravajuće i agresivne poslovne prakse:

- **isticanje zaštitnih znakova, znakova kvalitete ili sličnih znakova bez potrebnog odobrenja;**
- **pozivanje na kupnju proizvoda po određenoj cijeni, a zatim odbijanje da kupcu pokaže oglašavani proizvod ili odbijanje prihvaćanja narudžbe potrošača, odnosno dostave proizvoda u razumnom roku, s namjerom promidžbe nekog drugog proizvoda;**
- **pokazivanje neispravnog primjerka proizvoda s namjerom promidžbe nekog drugog proizvoda;**
- **iznošenje netočnih tvrdnji glede naravi i obujma rizika kojem bi mogla biti izložena osobna sigurnost potrošača ili članova njegove obitelji u slučaju da potrošač ne kupi proizvod;**
- **stvaranje dojma da potrošač ne može napustiti poslovni prostor sve dok ne sklopi ugovor;**
- **posjećivanje potrošača u njegovu domu, ignorirajući pritom zahtjev potrošača da napusti njegov dom ili da ga se više ne posjećuje;**
- **ustrajno i neželjeno komuniciranje s potrošačem putem telefona, telefaksa, elektroničke pošte ili drugog sredstva daljinske komunikacije.**

Za primjenu nepoštenih poslovnih praksi trgovac će biti prekršajno odgovoran. Udruge za zaštitu potrošača te druge ovlaštene osobe za kolektivnu zaštitu potrošača imaju pravo zahtijevati od nadležnih tijela zabranu takve prakse.

Starije osobe su naročito izložene agresivnoj poslovnoj praksi putem telefona ili u vlastitom domu, pa je potrebno takva ponašanja prijaviti inspekciji ili potrošačkom savjetovalištu SUH-a, a u slučajevima gdje dođe do prevare ili krađe, odmah nazovite policiju.

PRAVO NA UČINKOVITU PRAVNU ZAŠTITU

Zbog relativno male vrijednosti transakcija, potrošači, a osobito starije osobe, rijetko se odlučuju na sudsku zaštitu svojih prava i neki ih trgovci zbog toga nekažnjeno varaju. Zakon stoga predviđa poseban postupak kolektivne zaštite potrošača, u kojem tijela i osobe izričito navedene Odlukom o određivanju tijela i osoba ovlaštenih za pokretanje postupka za zaštitu kolektivnih interesa potrošača imaju pravo zahtijevati pred nadležnim sudom zabranu ponašanja trgovaca koje vrijeđa pravo potrošača.

Gradanskopravna sudska zaštita potrošača, kako kolektivnih, tako i individualnih interesa, ne isključuje mogućnost pokretanja raznih disciplinskih postupaka, na primjer postupak pred Sudom časti Hrvatske gospodarske komore, te izricanja dodatnih sankcija. Dodatna alternativa je i mirno rješavanje sporova pred centrima za mirenje tijela poput HOK-a (Hrvatska obrtnička komora), HUP-a (Hrvatska udruga poslodavaca) ili HGK-a (Hrvatska gospodarska komora).

Piše: Mirjana Pavačić-Pender, glavna tajnica Sindikata umirovljenika Hrvatske

Nadzor nad provedbom Zakona o zaštiti potrošača provode tržišni inspektori Ministarstva gospodarstva i ostali nadležni inspektori, a kod ocjene o postojanju razloga za pokretanje postupka po službenoj dužnosti, inspektor će uzeti u obzir predstavke koje upućuju na potrebu zaštite javnog interesa.

Kada inspektor povodom zaprimljene predstavke obavi inspekcijski nadzor, podnositelja predstavke će u pisanom obliku obavijestiti o utvrđenom stanju i poduzetim mjerama.

Sektor tržišne inspekcije obavlja inspekcijske i druge poslove koji se odnose na primjenu zakona i drugih propisa u području zaštite potrošača; javne usluge koje se obračunavaju i naplaćuju potrošačima; poslove koji se odnose na provjeru tehničkih i sigurnosnih zahtjeva proizvoda stavljenih na tržište, postupak provjere ocjenjivanja sukladnosti s propisanim zahtjevima, isprave koje moraju imati proizvodi na tržištu, označavanje, obilježavanje i prezentiranje proizvoda. Primjerice, tržišna je inspekcija ovlaštena provjeriti kvalitetu goriva na pumpama, kao što je to nedavno učinila, ili prehrambenih proizvoda po trgovačkim centrima.

U provedbi inspekcijskog nadzora, nadležni inspektor može:

- trgovcu privremeno zabraniti prodaju proizvoda i pružanje usluga;
- naložiti otklanjanje uočenih nedostataka.

Trgovac koji postupuje suprotno Zakonu o zaštiti potrošača može biti prekršajno odgovoran i kažnjen novčanom kaznom od 10.000 do 100.000 kn. Posebno se može kazniti i odgovorna osoba u pravnoj osobi kaznom od 10.000 do 15.000 kn.

Pozivamo sve starije osobe da ne oklijevaju, te radi dobivanja besplatnog savjeta u konkretnom slučaju nazovu jedinstveni broj 072/414-414. U Zagrebu djeluje i Društvo za zaštitu potrošača Hrvatske „Potrošač“, 10 000 Zagreb, Ljudevita Posavskog 48 - tel./fax: 01/48 35 888; 01/48 35 889. Možete nazvati i SUH: 01/46 55 146!

Prema Zakonu o zaštiti potrošača, **nositelji zaštite potrošača** su Hrvatski sabor, Vlada Republike Hrvatske, ministarstvo nadležno za poslove zaštite potrošača, prvenstveno je to Ministarstvo gospodarstva, nadležna inspekcijska tijela, Nacionalno vijeće za zaštitu potrošača, udruge za zaštitu potrošača, jedinice lokalne samouprave, te druga poslovna udruženja i tijela javne vlasti poput Hrvatske gospodarske komore, Hrvatske obrtničke komore te Hrvatske udruge poslodavaca.

Nastavak u sljedećem broju

KAKO SE SPASITI OD AKCIJA I SNIŽENJA

Naučite svoja prava

Od početka ove godine stupile su na snagu odredbe Zakona o zaštiti potrošača koje se odnose na obveze trgovca prilikom obavljanja posebnih oblika prodaje, kao što su: akcijska prodaja, rasprodaja, sezonsko sniženje, prodaja proizvoda s greškom i prodaja proizvoda kojima istječe rok uporabe.

Za sve posebne oblike prodaje trgovac je dužan istaknuti redovnu cijenu, kao i cijenu proizvoda tijekom trajanja posebnog oblika prodaje. To pravilo vrijedi i prilikom odobravanja popusta kao uvjeta prodaje.

Osim gore navedenih posebnih oblika prodaje, trgovcima se ostavlja mogućnost korištenja bilo kojih drugih naziva, a u svrhu promocije svojih roba i usluga, pod uvjetom da istaknu redovnu cijenu roba ili usluga i cijenu tijekom trajanja promotivnih aktivnosti.

► Akcijska prodaja

Što se tiče akcijske prodaje, ona je vremenski ograničena i može trajati najdulje 30 dana, a proizvodi koji se prodaju tako moraju biti označeni s dvije cijene, redovnom i akcijskom. Nadalje, zakonom se propisuje da je trgovac, pri oglašavanju akcijske prodaje, dužan navesti njezino trajanje.

► Sezonsko sniženje

Sezonskim sniženjem smatra se prodaja proizvoda po sniženoj cijeni nakon protoka sezone, te se odvija najviše tri puta godišnje. Sezonsko sniženje može trajati najdulje 60 dana, a započinje u razdoblju između:

- 27. prosinca i 10. siječnja,
- 1. i 15. travnja,
- 10. i 25. kolovoza.

Ako u navedenim razdobljima trgovac nije prodao sve proizvode, može nastaviti s prodajom proizvoda po sniženoj cijeni sve do isteka zaliha, međutim, tu prodaju nije dopušteno oglašavati kao sezonsko sniženje.

Nadalje, ako se sezonsko sniženje iskazuje u postotnom rasponu, najveći postotak na početku sezonskog sniženja mora se odnositi na najmanje jednu petinu količine svih proizvoda koji se prodaju na sezonskom sniženju. Isto tako, ako je cijena proizvoda koji se prodaje na sezonskom sniženju umanjena više puta, trgovac mora jasno, vidljivo i čitljivo označiti sve izmjene cijena tijekom sezonskog sniženja.

► Rasprodaja

Rasprodaja je definirana kao prodaja robe po nižoj cijeni u samo točno određenim slučajevima, i to u slučaju:

- prestanka poslovanja trgovca,
- prestanka poslovanja u prodajnom objektu,
- prestanka prodaje određenog proizvoda iz predmeta poslovanja trgovca,
- više sile, kada je poslovanje trgovca ozbiljno ugroženo,
- obavljanja složenijih građevinskih radova unutar ili na prodajnom prostoru.

Trgovac je dužan istaknuti dvije cijene, redovnu cijenu i cijenu proizvoda na rasprodaji.

Odredbe članka 8. stavka 3. i 4. Zakona o zaštiti potrošača propisuju da posebne uvjete prodaje trgovac može odobriti za pojedine proizvode ili skupinu proizvoda, pojedine skupine potrošača i pojedine oblike plaćanja. Ako trgovac, kao poseban uvjet prodaje, odobrava popust za pojedine proizvode ili skupine proizvoda, dužan je istaknuti maloprodajnu cijenu sukladno članku 18. ovoga Zakona, odnosno naznačiti redovnu cijenu i cijenu na popustu.

• **ZABRANA NAMETLJIVIH/AGRESIVNIH METODA PRODAJE:** U EU-u su od 2005. zabranjeni zavaravajuće oglašivanje i nepoštena poslovna praksa, primjerice agresivne metode prodaje. To znači da ne smije biti skrivenih troškova, varki, lažnih tvrdnji, zavaravajućih informacija ni oglašivanja usmjerenog prema djeci. Ako se navodi da je nešto besplatno, onda to tako treba i biti. Propisima EU-a o sigurnosti hrane nadziru se higijena hrane, zdravlje i dobrobit životinja, zdravlje bilja i rizik od onečišćenja hrane. EU je 2013. obustavio stavljanje na tržište svih kozmetičkih proizvoda testiranih na životinjama u EU-u.

• **UGOVORI NA DALJINU:** Pravila EU-a štite vas kada kupujete proizvode ili usluge na daljinu, poštom ili internetom. Zahvaljujući tim pravilima možete dobiti dovoljno informacija prije kupnje, imate pravo na otkazivanje ugovora u roku od 14 radnih dana bez posljedica ili kazni te vam se pruža zaštita od zlorabe vaše platne kartice.

info.HZMO

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE - SUH

Zagreb, siječanj 2015., godina VIII., br. 1

IZMJENE I DOPUNE ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU

Od 1. siječnja 2015. na snazi je **Uredba o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju (ZOMO)**, koju je Vlada RH donijela na svojoj 200. sjednici, održanoj 17. prosinca 2014. (NN, br. 151/2014.).

Uredbom se usklađuje Zakon o mirovinskom osiguranju sa zakonima koji su doneseni tijekom 2014., a osnova za njeno donošenje je Zakon o ovlaštima Vlade RH da uredbama uređuje pojedina pitanja iz djelokruga Hrvatskog sabora (NN br. 115/2014.).

Poslove vještačenja obavlja Zavod za vještačenje

Od 1. siječnja 2015. poslove vještačenja u prvome i drugom stupnju za potrebe ostvarivanja prava iz mirovinskog osiguranja obavlja Zavod za vještačenje, a ne HZMO (Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom (NN br. 157/2013. i 152/2014.).

Osiguranci od sada mogu temeljem samo jednog dokumenta, **nalaza i mišljenja Jedinственог tijela vještačenja**, ostvariti prava u sustavima mirovinskog osiguranja, socijalne skrbi, roditeljskih potpora, obrazovanja, profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja osoba s invaliditetom, zaštite ratnih i civilnih žrtava rata i dr.

Vještačenje se obavlja prema **Uredbi o metodologijama vještačenja** koja je stupila na snagu 1. siječnja 2015., a ne prema ZOMO-u te su slijedom toga izmijenjene i dopunjene odredbe ZOMO-a.

Napominjemo da se postupci vještačenja koji nisu okončani do 1. siječnja 2015. (do stupanja ove Uredbe na snagu) provode u novom Zavodu za vještačenje, ali prema propisima koji su bili na snazi u trenutku pokretanja zahtjeva za ostvarivanje prava.

Starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika

Uredbom o izmjenama i dopunama ZOMO-a je promijenjen i naziv prijevremene starosne mirovine zbog dugogodišnjeg osiguranja u **starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika** jer ima obilježja starosne mirovine.

Starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika stječe se s navršениh 60 godina života i 41 godinom staža osiguranja, a određuje se bez umanjenja.

Mogućnost rada do polovice punog radnog vremena uz isplatu starosne mirovine ne odnosi se na dugogodišnjeg osiguranika.

Pravo na ovu mirovinu ne može ostvariti osiguranik koji ispunjava uvjet za starosnu mirovinu (tzv. "prijelazno razdoblje" - 65 godina života – muškarac, odnosno 61 godinu i 3 mjeseca u 2015. godini – žena).

Novi rokovi za prijavu radnika

Uredbom o izmjenama i dopunama ZOMO-a je uređena i odredba o rokovima za prijavu samostalnih obveznika te prijavljivanje radnika kod poslodavaca.

Poslodavac je dužan radnika prijaviti najranije osam dana prije početka rada, a najkasnije prije početka rada.

Poslodavac je dužan radnika odjaviti u roku od 24 sata od prestanka rada.

Ukoliko radnik nije započeo raditi na dan početka rada navedenog u ugovoru, poslodavac je to dužan dojaviti HZMO-u najkasnije tog dana.

Nakon prijave, HZMO poslodavcu izdaje **potvrdu, koja služi kao dokaz** nadležnim tijelima da je prijava uspostavljena u zakonskom roku.

Napominjemo, ukoliko poslodavac u zadanom roku ne obavijesti HZMO o tome

da osiguranik nije započeo raditi, propisana je novčana kazna u iznosu od od 61.000,00 do 100.000,00 kn.

Aplikacija e-prijava Zavoda dostupna je 24 sata na dan, sedam dana u tjednu.

Važno je znati

- Od 1. siječnja 2015. temeljem prijave poslodavca **HZMO vodi očevidnik za osobe s invaliditetom**, a podatke sa stanjem na zadnji dan u mjesecu mjesečno dostavlja Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom i Zavodu za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom, (Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja očevidnika zaposlenih osoba s invaliditetom, NN br. 44/2014. i 97/2014.).
- Hrvatski sabor je na sjednici održanoj 12. prosinca 2014. jednoglasno prihvatio **Izvjeste o radu i poslovanju HZMO-a za 2013.**

Izvjeste je dobilo potporu saborskih klubova, a saborski zastupnici su pohvalili rad Zavoda, veliki doprinos radnika stručne službe i provedbu svih projekata i ostvarene uštede.

- Povećava se osobni odbitak mirovina s 3.400,00 na 3.800,00 kn mjesečno, a mijenjaju se i porezni razredi (prema Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak, NN br. 143/2014).

Za umirovljenike to znači smanjenje poreznog opterećenja, bilo da primaju hrvatsku ili inozemnu mirovinu:

- veće neto mirovine za oko 145 000 umirovljenika,
- oslobođenje plaćanja poreza na dohodak za oko 80 000 umirovljenika,
- ukoliko umirovljenik nema uzdržanih članova obitelji, prihodi od poreza na dohodak će se na godišnjoj razini smanjiti za oko 136 milijuna kuna.

KORISNICI MIROVINA prema ZOMO-u - u prosincu 2014.

Korisnici mirovina sveukupno	1 223 160	Prosječna svota starosne mirovine za 40 i više godina mirovinskog staža	3.375,26 kn
Korisnici starosnih mirovina	509 546		
Korisnici prijevremene mirovine	159 394	Udio prosječne starosne mirovine u prosječnoj neto plaći u RH za listopad 2014. (5.532 kn)	61,01 %
Korisnici prijevremenih mirovina čl. 35. i čl. 36. ZOMO	4 562	Prosječna svota prijevremene mirovine	2.329,83 kn
Korisnici invalidskih mirovina	303 018	Prosječna svota prijavr. mirovine po čl. 35. ZOMO Prosječna svota prijavr. mirovine po čl. 36. ZOMO	3.489,82 kn 2.805,02 kn
Korisnici obiteljskih mirovina	246 640	Prosječna svota invalidske mirovine	1.964,01 kn
Prosječna starosna mirovina za 40 i više godina mirovinskog staža prema ZOMO	3.375,26 kn	Prosječna svota obiteljske mirovine	1.885,67 kn

Od obrade mirovina za studeni 2014. (isplata u prosincu 2014.) zbog nedostavljenog OIB-a HZMO-u (Uredba o dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju, NN br. 112/2013.) obustavljena je isplata mirovina za 3055 korisnika (83 korisnika mirovina s prebivalištem u RH i 2972 u inozemstvu).

Korisnici mirovina - muškarci (45,64 %)	558 219
Korisnici mirovina - žena (54,36 %)	664 941
Odnos broja korisnika mirovina i osiguranika	1 : 1,15
Prosječan mirovinski staž za ukupan broj korisnika mirovina ZOMO	30 godina
Prosječna dob za ukupan broj korisnika mirovina ZOMO	71 godina
Potrebna sredstva za isplatu mirovina i mirovinskih primanja	3.044.000.000 kn

KORISNICI MIROVINA I PROSJEČNE MIROVINE - u prosincu 2014.

VRSTE MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA U KUNAMA UMANJENA ZA POREZ I PRIREZ
I. KORISNICI MIROVINA prema Zakonu o mirovinskom osiguranju		
starosna i prijevremena starosna	669534	2.442,85
invalidska	229846	1.964,01
obiteljska	231475	1.885,67
UKUPNO	1130855	2.231,48
II. HRVATSKA VOJSKA prema Zakonu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba (DVO)		
starosna	3435	4.189,80
invalidska	8851	3.210,32
obiteljska	781	3.554,65
UKUPNO	13067	3.488,38
III. Korisnici mirovina kojima je mirovina određena prema ZOPHBDR-u		
Najniža mirovina (čl. 31. st. 3. ZOPHBDR)	533	2.456,98
invalidska	58017	4.825,14
obiteljska	13788	6.325,02
UKUPNO	72338	5.093,58
IV. Korisnici mirovina ostvarenih prema Ugovoru između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine o suradnji na području prava stradalnika rata u Bosni i Hercegovini koji su bili pripadnici Hrvatskog vijeća obrane i članova njihovih obitelji - HVO ("NN", broj 2/06.)		
invalidska	6304	2.777,18
obiteljska	596	3.054,28
UKUPNO	6900	2.801,11
SVEUKUPNO (I+II+III+IV)	1223160	2.417,39

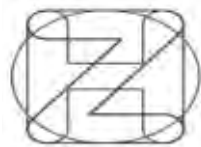
Od obrade mirovina za siječanj 2014. (isplata u veljača 2014.) u primjeni je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o smanjenju mirovina određenih, odnosno ostvarenih prema posebnim propisima o mirovinskom osiguranju (NN, br. 157/2013.).

NAKLADNIK: HZMO - Središnja služba
UREĐUJE: Odjel za odnose s javnošću
A. Mihanovića 3, 10 000 Zagreb

www.mirovinsko.hr
e-mail: urednistvo@mirovinsko.hr
fax: 01/4595-168

Za nakladnika: Srećko Vuković
Tekstovi: Maja Kos
Lektorirala: Davorika Harasim

Uređuje i grafički priprema:
Maja Kos

Vodič obveznog zdravstvenog osiguranja

PRIOLOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE U SIJEČNJU 2015.

Iz sadržaja:

Novine u sustavu
zdravstva i
zdravstvenog
osiguranja

1. Informatizacija
patronažne
djelatnosti

2. Nacionalni
program ranog
otkrivanja zloćudnih
bolesti

3. Financiranje
pripravničkog staža

3. Ugovaranje
zdravstvene zaštite
2015.

4. Početak rada
bolnice za hrvatske
veterane
Domovinskog rata

NOVINE U SUSTAVU ZDRAVSTVA I ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA

Upravno vijeće HZZO-a aktivno je radilo i u mjesecu prosincu 2014. godine te je održalo dvije sjednice, redovnu 74. sjednicu 18. prosinca 2014. godine te 75. izvanrednu sjednicu 30. prosinca 2014. godine.

U nastavku donosimo najvažnije odluke sa sjednica Upravnog vijeća HZZO-a, kao i više informacija o novom važnom projektu informatizacije patronažne djelatnosti.

Započinje informatizacija patronažne djelatnosti

U siječnju 2015. godine započinje nacionalni projekt informatizacije patronažne djelatnosti koji će provoditi HZZO, a financirati Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti - HAKOM kroz program potpora.

Projekt će započeti u poplavljenim područjima Vukovarsko-srijemske županije te je patronažnim sestrama u domovima zdravlja donirano 30 mobilnih uređaja (tableta) kao i sustav za nadzor mobilnih uređaja.

Informatizacijom se znatno unaprijeđuje patronažna djelatnost, s ciljem evidentiranja i praćenja svih aktivnosti koje se provode na jedinstven način i na jednom mjestu, koristeći mobilne uređaje što otvara novo poglavlje u brizi za pacijente i brzini pružanja zdravstvene zaštite. Patronažne sestre više neće voditi papirnatu kartoteku pacijenata i ručno prepisivati podatke osobnih mjerenja kao do sada. Osim evidencije svoga rada, patronažne sestre ubuduće će moći učitati mjerenja šećera, krvnog tlaka i spirometra ili fotografirati promjene na koži, madeže i dekubituse, a fotografije prosljediti izabranom doktoru.

Patronažna djelatnost na ovaj će se način povezati s ostalim sudionicima zdravstvenog sustava, ordinacijama primarne zdravstvene zaštite

i CEZIH-om te sa sustavom nacionalnih preventivnih programa. Sustav je tako koncipiran da se u budućnosti može povezati sa sustavima zdravstvene njege u kući, fizikalnom terapijom u kući, mobilnim zdravljem i portalom za pacijente.

19. prosinca 2014. godine u Domu zdravlja Županja dodijeljeno je 10 tableta, Domu zdravlja Vinkovci 12 tableta te Domu zdravlja Vukovar 8 tableta.

Nastavlja se sa nacionalnim programima ranog otkrivanja zloćudnih bolesti

U 2015. godini HZZO će i dalje financirati preventivne nacionalne programe: Nacionalni program ranog otkrivanja raka vrata maternice, Nacionalni program prevencije raka dojke te Nacionalni program ranog otkrivanja raka debelog crijeva.

Provođenje nacionalnih programa važan je dio preventivne zdravstvene zaštite te stoga skrećemo pozornost i posebno napominjemo da se građani odazovu na pozive za preglede jer pravovremeno otkrivanje bolesti u početnom stadiju može spasiti ljudske živote.

Organizaciju pozivanja, praćenje i nadzor provođenja obavljat će Hrvatski zavod za javno zdravstvo i županijski zavodi za javno zdravstvo kao i Zavod za javno zdravstvo Grada Zagreba.

HZZO financira pripravnički staž

HZZO će financirati pripravnički staž u 2015. godini za 143 kandidata izabrana na javnom natječaju za financiranje pripravničkog staža koji je proveden u studenom 2014. godine.

Pripravnički staž HZZO će osigurati za 40 doktora medicine, 63 doktora dentalne medicine, 37 magistra farmacije i 3 magistra medicinske biokemije.

Izabrani kandidati će staž obaviti u ugovornim bolničkim zdravstvenim ustanovama, poliklinikama i ljekarničkim zdravstvenim ustanovama čiji su osnivači županije i Grad Zagreb, ustanovama hitne medicinske pomoći, domovima zdravlja i zavodima za javno zdravstvo te

poliklinikama i ljekarničkim zdravstvenim ustanovama čiji su osnivači druge pravne i fizičke osobe kao i kod ugovornih privatnih zdravstvenih radnika.

UGOVARANJE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE U 2015. GODINI

Upravno vijeće HZZO-a na izvanrednoj sjednici održanoj 30. prosinca 2014. godine donijelo je, između ostaloga, i Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o osnovama za sklapanje ugovora o provođenju zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja, a kojom su izvršene određene izmjene na nivou ugovaranja primarne zdravstvene zaštite u djelatnosti opće/obiteljske medicine, zdravstvene zaštite predškolske djece, zdravstvene zaštite žena i patronažne djelatnosti (uvođenje novih dijagnostičko-terapijskih postupaka) te na nivou ugovaranja specijalističko-konzilijarne i bolničke zdravstvene zaštite uvećanjem cijena određenih postupaka te izmjenom načina financiranja bolničkih zdravstvenih ustanova. Ukratko u pitanju je opći akt HZZO-a kojim se utvrđuju cijene zdravstvene zaštite i uvjeti za provođenje zdravstvene zaštite za ugovorne partnere HZZO-a.

Primarna zdravstvena zaštita

U djelatnosti opće/obiteljske medicine je za domove zdravlja predviđena mogućnost zapošljavanja dodatne medicinske sestre/medicinskog tehničara na 5 timova (rad s kroničnim bolesnicima te u preventivnim programima).

Domovima zdravlja i privatnim zdravstvenim radnicima na ruralnim područjima u djelatnosti opće/obiteljske medicine dana je mogućnost zapošljavanja dodatne medicinske sestre/medicinskog tehničara na ugovorenih 3 tima i to pod određenim uvjetima, a iznimno je predviđena i mogućnost ugovaranja dodatne medicinske sestre/medicinskog tehničara na pola radnog vremena po timu.

Članovi skupnih praksi koji su do sada na svakih 5 članova skupne prakse ostvarili pravo na financijska sredstva za 40 satno radno vrijeme dodatne medicinske sestre/medicinskog tehničara i nadalje ostvaruju pravo na ta sredstva, međutim svakih 6 mjeseci će se provjeravati da li u posljednja tri mjeseca ostvaruju pravo na sredstva za kvalitetu i preventivne programe. Dakle, uvjet za navedeno je da timovi za koje se ugovara dodatna medicinska sestra/medicinski tehničar imaju u posljednja tri mjeseca 80% izvršenja po kriteriju kvalitete (QI) i preventivnih pregleda za svaki novi predani zahtjev te prilikom kontrole svakih 6 mjeseci.

Specijalističko-konzilijarna i bolnička zdravstvena zaštita

U specijalističko - konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti uvećane su cijene dijela dijagnostičko -

terapijskih postupaka (za 5% - 10%), vrijednosti boda za izvanbolničku i bolničku specijalističko - konzilijarnu zdravstvenu zaštitu (za 10%), cijene postupaka jednodnevne kirurgije (za 10%) i cijene postupaka za ortodontsko liječenje (za 5%).

Pored navedenoga, cijene po danu bolničkoga liječenja bolesnika dugotrajnim liječenjem i palijativnom skrbi te liječenja bolesnika oboljelih od kroničnih bolesti u bolničkim zdravstvenim ustanovama, kao i cijena po danu liječenja u općem stacionaru doma zdravlja uvećane su za 5% -10%.

Također, ovom izmjenom Odluke o osnovama za sklapanje ugovora o provođenju zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja utvrđeni su i novi koeficijenti dijagnostičko-terapijskih skupina uz napomenu da je predložena jedinstvena osnovna vrijednost koeficijenta 1,00 u sustavu dijagnostičko terapijskih skupina (DTS) koju HZZO plaća za bolničku zdravstvenu zaštitu osiguranih osoba HZZO-a oboljelih od akutnih bolesti u iznosu od 7.500,00 kuna za sve DTS kategorije. U skladu s time cijena DTS-a uvećala bi se za 10%, a za neke skupine postupaka i više.

Osim cijena pojedinih zdravstvenih usluga izmijenjen je i način financiranja bolničkih zdravstvenih ustanova i to na način da se istima utvrđuje maksimalan iznos sredstava koji se sastoji od fiksnog i promjenjivog dijela. Fiksni iznos sredstava iznosi 25%, a promjenjivi dio ovisi o izvršenju ugovorene zdravstvene zaštite te se plaća po izvršenju.

Bolničke zdravstvene ustanove koje provode liječenje bolesnika oboljelih od akutnih bolesti mogu ostvariti i dodatni prihod, uz utvrđeni maksimalni iznos sredstava, osnovom utvrđenih pet pokazatelja učinkovitosti i kvalitete („obrtaj“ pacijenata po akutnoj postelji, ukupan broj SKZZ slučajeva na jednog zdravstvenog radnika, opća stopa smrtnosti, početak liječenja u dnevnoj bolnici te postotak liječenih rezervnim antibiotikom u ukupnom broju slučajeva).

Plaćanje bolničkih zdravstvenih ustanova po izvršenju ugovorene zdravstvene zaštite uvođen će se postepeno sukladno posebnoj odluci koju će donijeti Upravno vijeće HZZO-a.

Opća bolnica Zabok postala i bolnica hrvatskih veterana

10. prosinca 2014. godine Ministarstvo zdravlja izdalo je suglasnost na izmjene Statuta Opće bolnice Zabok kojim je naziv Opće bolnice Zabok izmijenjen i glasi: „OPĆA BOLNICA ZABOK I BOLNICA HRVATSKIH VETERANA ZABOK“.

Na taj način realizirano je obećanje ministra zdravlja i dogovori sa prve sjednice Povjerenstva za ustrojavanje veteranske bolnice u Zaboku na kojoj je i odlučeno da se Opća bolnica Zabok preimenuje te da nosi naziv Opća bolnica Zabok i Bolnica hrvatskih veterana Zabok.

Intencija osnivanja bolnice za hrvatske vete-

HZZO će financirati pripravniki staž u 2015. godini za 143 kandidata izabrana na javnom natječaju za financiranje pripravnčkog staža koji je proveden u studenom 2014. godine

Intencija osnivanja bolnice za hrvatske veterane Domovinskog rata bila je poboljšanje zdravstvene zaštite hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, odnosno da se omogući pristup bržoj, efikasnijoj i odgovarajućoj zdravstvenoj zaštiti s obzirom na njihove specifične potrebe

rane Domovinskog rata bila je poboljšanje zdravstvene zaštite hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, odnosno da se omogući pristup bržoj, efikasnijoj i odgovarajućoj zdravstvenoj zaštiti s obzirom na njihove specifične potrebe.

Službeni početak rada bolnice za veterane

Službeni početak rada Opće bolnice Zabok kao bolničke zdravstvene ustanove u kojoj se mogu zdravstveno zbrinuti hrvatski ratni vojni invalidi započeo otkrivanjem ploče sa novim nazivom bolnice „OPĆA BOLNICA ZABOK I BOLNICA HRVATSKIH VETERANA ZABOK“.

Otkrivanje natpisne ploče održano je u utorak 23. prosinca 2014. godine, a istomu je prisust-

vovao ministar zdravlja prim. dr. Siniša Varga, predsjednik Udruge stopostotnih hrvatskih ratnih vojnih invalida prve skupine Đuro Glogoški, župan Krapinsko-zagorske županije Željko Kolar, gradonačelnik Zaboka Ivan Hanžek, sanacijski upravitelj bolnice Ivan Švajger te predstavnici braniteljskih udruga.

Bolnica hrvatskih veterana Zabok, osim za ratne vojne veterane, namijenjena je i svim ostalim osobama sa braniteljskim statusom koji svoja prava ostvaruju u skladu sa odredbama Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji.

U navedenoj bolničkoj zdravstvenoj ustanovi raditi će se prema specifičnim programima prilagođenim potrebama i bolestima braniteljske populacije.

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje - Direkcija
Margaretska 3, 10000 ZAGREB
www.hzzo-net.hr

Za nakladnika: v. d. ravnateljica Tatjana Prenda Trupeć, mag. ing. el. MBA
Urednice priloga: Jasenka Pap, dipl. iur., Nevenka Mirković, dipl. iur.

BESPLATNI TELEFONSKI BROJEVI

za informacije obveznog zdravstvenog osiguranja: 0800 7979
za informacije dopunskog zdravstvenog osiguranja: 0800 7989

Teče vino, teku uspomene

Staru godinu smo ispratili, u novu zakoračili i prisjetili se svega lijepoga što nam se dogodilo, no ponešto i zaboravili. Možda će nam ova nova godina biti bolja, zdravija, veselija, bogatija... Tko zna?

I tako smo se na našoj novogodišnjoj proslavi okupili u hotelu Park Plaza Histria u Puli u 18 sati. Prekrasan hotel s 4 zvjezdice, no je li to za penziće? Može, ali ne u „udarnom“ terminu 31., već nekoliko dana ranije, 28. prosinca. Ljubazno i susretljivo hotelsko osoblje dočekalo nas je u svečano uređenim prostorijama, gdje smo večerali i plesali uz živu glazbu.

Lijep je bio prizor na naše svečano odjevene „noniće“ i „nonice“ u dvorani ukrašenoj svijećama, prekrasno okićenim borom, cvijećem i svečano postavljenim stolovima. Sve bliješti, glazba svira, ugođaj kao iz mladih dana, sretni što smo svi na okupu, nas preko 280 duša iz Podružnice Pule te kolege i kolegice iz Medulina i Labina. Konobari i konobarice vrijedno su nam servirali jela, vino je klizilo niz naša grla, a svirale su poznate i drage pjesme, pjesme naše mladosti. Kako je teklo vino, tako su tekle i priče, sjećanja...

Divno je bilo družiti se s prijateljima, pozdravljati stare znance, plesati, pjevati, živjeti život! Jer, zar je važno koliko godina imamo? Nije, važno je da u tim veselim trenucima uživamo u našem trenutku, razmjenjujemo čestitke, želimo si zdravlje, sreću, ljubav i naravno, nešto više novčića. Razišli smo se u po-

noć, veseli i zadovoljni, u nadi da ćemo pokoji put i tijekom godine ponoviti slično druženje, ispunjeno lijepim, starim uspomenama i novim veseljem. (Bruna Jovanović)

PAZIN

Velikodušni domaćini i humanitarci

Pazinski SUH-ovci sa Starom su se godinom pozdravili u lokalnom hotelu Lovac, što je bila posljednja od sedam zabava koju su organizirali u 2014. godini. Na njima se družilo i bavljalo oko 700 uzvanika, a organizirali su i sedam izleta, na kojima je sudjelovalo 350-ak izletnika.

Pazinci se koncem godine već uobičajeno susreću s članovima sindikata iz talijanskog mjesta Gossalta di Portogruaro, s kojima su se pobratimili još 1998. godine, a ovoga puta ugostili su ih 15. prosinca. Talijanskim kolegama dobrodošlicu je zaželio predsjednik Vjekoslav Sergio, istaknuvši kako se u nas s pažnjom i razumijevanjem prate događanja u susjednoj Italiji, jer ona, kao i Hrvatska, proživljava krizu. No, tamošnji sindikalci su mnogo aktivniji od naših i ne libe se preplaviti ulice i protestirati protiv Vladine politike, napomenuo je. Predsjednik portogruarskog sindikata Bruno Panegai također se osvrnuo na probleme koji muče umirovljeničku populaciju, rekavši kako oko milijun talijanskih umirovljenika ima mirovinu manju od tisuću eura. Smatra, dodao je, da se Europska unija i njeine institucije moraju aktivnije uključiti u rješavanje problema koji tište umirovljenike. Najavio je kako će se u proljeće 2015. u Veneciji održati masovni sastanak pobratimlje-

nih umirovljeničkih udruga, s ciljem analize stanja, ali i dogovora oko daljnje suradnje. Kako je prosinac ipak blagdanski mjesec, susret je iskorišten i za neformalno druženje, razmjenu iskustava, čestitki i poklona. Nakon šetnje Pazinom, društvo se uputilo u općinu Gračišće, koja se Talijanima jako svidjela još za jednog od ranijih posjeta.

Naši vrijedni Istrani nisu zaboravili niti svoje starije i bolesne članove, pa su potkraj prosinca posjetili i darivali štitenike Centra za dnevni boravak u Pazinu, domova za starije osobe u Novigradu i Jelovcima, te desetak starijih i potrebitih članova u njihovim obiteljima. Sredstva su prikupili na bogatoj lutriji odigranoj na zabavi u povodu Sv. Nikole, koju su sponzorirala čak 124 donatora. Uz lutriju, tradicija je da se na ovoj zabavi proslavi i „zlatni pir“, a 50. godišnjici braka ovoga puta su nazdravili Ljiljana i Klaudio Nadišić. Feštali su i na Martinje, ugostivši pritom stotinjak umirovljenika iz Kopra, a priliku su iskoristili i za razgovor o mogućnostima buduće suradnje. Od njihovog predstavnika Antona Sagadina su, u znak sjećanja, na dar dobili monografiju koparske luke i fotografiju prvog ondje izgrađenog broda, što je posebno obradovalo pazinske umirovljenike koji su nekoć ondje radili. (Selvina Benić)

Čestitke i priredba za velike i male

Aktivisti Podružnice u Studentskom grad odlučili su svoje članove, ali i ostale sugrađane, obradovati prigodnim blagdanskim programom. U kreativnoj radionici nekoliko članica je izradilo vesele čestitke koristeći se tzv. „quilling“ tehnikom, namijenjene članovima Podružnice, ali i svima onima s kojima surađuju i koji su na bilo koji način pomogli u organizaciji njihovih pro-

jekata u 2014. godini, a kojih je bilo zaista mnogo. Navratile su preko 200 čestitki koje su na kojima su, svakom ponaosob, zaželjele lijepe želje u novoj, 2015. godini, a uz čestitku stajao je i poziv na priredbu koja se održala 19. prosinca u MO „Studentski grad.“

Na priredbi se okupio veliki broj posjetitelja, kako članova, tako i drugih znatizeljnih sugrađana našeg naselja. Priredbu su otvorili najmlađi. Djevojčice Plesne skupine „Step by step“ su svojim dvjema koreografijama osvojile publiku, a potom je uslijedio nastup Dramske grupa KUD-a „Dubrava“ koja nas je nasmijala svojim skečevima, članovi KUD-a „Oporovec“ zaplesali su za nas u svojim nošnjama, a na kraju nas je stand-up komičar zabavio svojim duhovitim dosjetkama o situaciji u zemlji. Bilo nam je žao jer nije nastupio najavljeni Akrobatski rock'n'roll klub „Buba“, čija se plesačica razboljela, a brza zamjena nije bila moguća, no pred kraj programa obradovala nas je i zabavila jedna naša članica, koja je s nama podijelila svoju kratku božićnu priču.

Program je bio veseo, bogat i raznolik, gosti su svojim kućama otišli s osmijehom na licu, što je i bio cilj, a izvođači su se počastili fritulama koje su za njih pripremile naše vrijedne članice. (Snježana Živčić)

CENTAR ZAGREB

Blagdanski veseljaci

Naši SUH-ovci iz Centra Zagreb božićne i novogodišnje blagdane obilježili su sada već tradicionalnim svečanim domjenkom. Tako su se 16. prosinca okupili u gostionici Skender u starom zagrebačkom naselju Remetama, na južnim obroncima Medvednice, odakle puca pogled na cijeli Zagreb.

Gostionicu Skender izabrali su jer nadaleko slovi kao mjesto gdje se već više od stotinu godina pripremaju stari zagrebački specijaliteti, pa je šezdesetak članova uživalo u ukusnom i obilatome objedu (domaća patka, svinjsko pečenje, zagrebački odrezak itd.), plesalo se, pjevalo i zabavljalo uz živu glazbu u ugodnom ambijentu starih zagrebačkih salona. Sve je počelo u podne aperitivom, a završilo domaćom gibanicom i portugiscem u kasnim večernjim satima. Izuzetno raspoloženje koje je dominiralo ovoga puta bilo je potvrda da se i mi u „zlatnim godinama“ mož-

emo i znamo vrlo lijepo opustiti i zabaviti. Plesalo se i pjevalo i prije i poslije ručka, obnovila su se stara poznanstva, neka i otprije 40 godina. Bio je to pravi prijateljski penzionerski tulum!

Na ovoj našoj blagdanskoj fešti razveselila nas je i naša članica umjetnica Nada Klašterka, koja nam je izrecitala pjesmu „Postolar“ Zvonimira Baloga, „Moj brat si je kupio limun cipele“ Borbena Vladovića, te na kraju „I onda neš pil“ Paje Kanižaja. Veselom se društvu obratila i naša predsjednica Nevenka Vrbanić, kratko se osvrnuvši na rad Podružnice u protekloj godini, ali i na poteškoće s kojima se aktivisti susreću u volonterskom radu, jer sredstava nema, a Podružnica živi samo od članarine. Potom nam je zaželjela blagoslovljen Božić i sretnu Novu godinu, te da ih svi provedu u zdravlju, dobrom raspoloženju i u društvu svojih najmilijih. Živjeli! (Nevenka Vrbanić)

Izdavač: Sindikat umirovljenika Hrvatske
Za izdavača: Jasna A. Petrović, glavna i odgovorna urednica

Uređuje: Uredništvo Glasila
Adresa Uredništva:

10 000 Zagreb, Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2/II.

Info: Telefon/faks: 01/4655 146; 01/4635 202

E-mail: suh@zg.t-com.hr; Web stranica: www.suh.hr

Grafički urednik: Nenad Pejušković

Tisak: GMG GRAF, Sesvete

Temeljem mišljenja Ministarstva kulture Republike Hrvatske br. 532-03-01/7-96-01 od 20.2.1996. Glasilo SUH-a je, kao proizvod iz članka 18. točka 13. Zakona o porezu na promet, oslobođen obveze plaćanja poreza na promet.

Cijena: 5 kn

Cjenik oglasnog prostora (glasilo SUH-a i web stranica www.suh.hr): za jednu stranicu 4 000 kn; za pola stranice 3 000 kn i za četvrtinu stranice 2 000 kn.

KARLOVAC

Obnovljena podružnica!

Radosne vijesti stižu nam iz Karlovca - 10. prosinca u prostorijama SSSH-a održana je sjednica Izborne obnoviteljske skupštine karlovačkog SUH-a. Tom prigodom za predsjednika je izabran Marinko Marinović, zamjenikom je imenovan Stjepan Čunko, a tajnikom Zdravko Raić. Imenovani su i blagajnik Podružnice, članovi Predsjedništva te Nadzornog odbora, za čijeg je predsjednika izabran Mijo Hrastovščak. Novoizabrani predsjednik Marinović izložio je program, koji je prihvaćen, kao i plan rada za 2015. godinu. Prisutnima su se obratili i zamjenik predsjednice SUH-a Jasne Petrović Milan Tomičić, te potpredsjednica SUH-a Biserka Budigam.

U svojoj završnoj riječi Marinović je naglasio je kako je on u Podružnici samo "primus inter pares" (lat. „prvi među jednakima“), zahvalio se na izboru i ukazanom povjerenju, te pozvao na pokretanje akcija i rad na povećanju broja članova. Obnoviteljskoj skupštini nazočio je i Nikola Badovinac, županijski povjerenik SSSH-a, a prisutni su obilježili i Međunarodni dan ljudskih prava, kada je davne 1948. Opća skupština Ujedinjenih naroda donijela Opću deklaraciju o pravima čovjeka, te se prisjetili i prvog hrvatskog predsjednika, Franje Tuđmana, koji je umro istoga dana 1999. godine.

EKIPA SUH-A BORBENO I NEUMORNO!

Ekipa Predsjedništva Glavnog odbora Sindikata umirovljenika Hrvatske ove je godine radila borbeno i neumorno. Na zadnjoj sjednici u prošloj godini, održanoj 11. prosinca, kao pojačanje su došla oba bivša predsjednika Jurica Ivanković i Ivan Nahtigal. S lijeva na desno: Hrvoje Dusper Biserka Budigam, Jasna A. Petrović, Andrija Vučković, Milica Čavkić, Vladimir Buršić, Mirjana Pavačić-Pender, Mato Obradović, Ivan Nahtigal, Stevo Živčić, Ivan Grbavac, Jurica Ivanković i Milan Tomičić.

ĐAKOVO

Šampanjac i tombola na korzu

Četrdesetak članova đakovačke Podružnice je u petak, 30. prosinca, u Gradskom podrumu na korzu, ispratilo Staru godinu, što im je već postala tradicija.

Uz odličnu glazbu i hranu, razdragani Đakovčani nisu prestajali pjevati i plesati čitave večeri, a malo su se odmorili tek kad se zaigrala tombola iznenađenja. U njezinoj organizaciji pripomogli su grad, knjižara Dado te frizerski salon Mia Marija. U pravom slavljeničkom raspoloženju dočekali su ponoć i „Novu“ godinu, uz obavezni šampanjac i zdravicu predsjednika Podružnice Željka Kovača.

Ovaj novogodišnji tulum organiziran je prije „pravoga“ dočeka kako bi članovi mogli proslaviti i sa svojim obiteljima, a sljedeći planiraju na Valentino, kada ponovno očekuju veliki odaziv. Svim čitateljima našeg Glasila šaljem pozdrave iz Đakova, srca Slavonije, i nek vam je svima sretna Nova 2015. godina!

PEŠČENICA-ŽITNJAK

Zakuska i kuglice

Naši SUH-ovci iz Podružnice Peščenica-Žitnjak su 17. prosinca organizirali veseli blagdanski domjenak za svoje članove, gdje su se družili uz zakusku, piće, kavu i kolače, a svaki član na poklon je dobio kuglicu koje su izradile vrijedne ruke naše radionice. (Mirjana Novčić)

Na početku nove godine

Kao to često u životu biva, u ostvarenju želja uvijek je najteže učiniti prvi korak, no onda već s drugim nesigurnost i strah polagano nestaju, sve lakše i brže krene

Pred nama je „friških“ 12 mjeseci, a ne znamo što nas očekuje i smijemo li se radovati novostima koje donose. Neki stariji ljudi znaju reći: „Meni je svejedno jer moje godine su sada sve iste“ ili bolje rečeno, svaka je godina sve teža i teža, sve manje interesantna i radosna.

Pesimisti bi rekli: „Mi više nismo pravo na planiranje jer ne znamo što možemo očekivati od svojih mogućnosti“, Sve je više depresivnih ljudi koji se ne mogu pokrenuti... ali kada pogledamo malo oko sebe, u ovim kriznim vremenima zaista je teško naći smisao i motivaciju.

Optimisti bi rekli: „Ne treba unaprijed misliti na neuspjeh!“ I stariji imaju pravo na neke nove želje. Ali, ponekad zaborave na krutu stvarnost, precijene svoje mogućnosti, ne ostvare želje, razočarenje je veće i teško prihvaćaju neuspjeh. I nisu sretni!

Realisti pak kažu: „Imamo pravo na nove želje, ali uz uvjet da one budu prilagođene našim mogućnostima, da budu realne i ostvarive u ovo krizno vrijeme“.

Psiholozi savjetuju - treba se motivirati za nove izazove! Motivacija je ključna za kreativnost, akciju i osjećaj sreće. Dakle, svaki motiv predstavlja izazov koji nas tjera na

mnogo puta rješavali. Iako postoji niz objektivnih, vanjskih prepreka, ipak su one najveće u nama samima, jer sami sebi često previše ne vjerujemo.

Probajte prije svega svjesno i jasno definirati što želite. Motiviraju nas jasne i poznate stvari, a pružamo otpor nepoznatom. Maštajte o tome što će biti novost i ljepota u realizaciji nove želje. S druge strane, tu je strah. To je dobro ako je strah od neuspjeha realan, ako je za ostvarenje postavljenog cilja potrebna energija ili materijalna sredstva koje nam nedostaju. Strah nas čini opreznima i osvježuje nas.

To je nužno i korisno u onoj mjeri u kojoj su ti strahovi realni, ako nisu bazirani na našoj mašti zalutaloj u negativnost. Treba se odlučno suočiti sa svojim strahovima, treba ih proanalizirati. Strah počinje gdje znanje prestaje. Treba jasno sagledati i procijeniti situaciju i koliko smo u našem strahu realni.

Kao to često u životu biva, u ostvarenju želja uvijek je najteže učiniti prvi korak, no onda već s drugim nesigurnost i strah polagano nestaju. Sjetimo se samo stare poslovice „najteže je učiniti prvi korak“, no sjetimo se i da nakon njega sve lakše i brže krene.

Nova želja mora biti izazov da bismo se motivirali na akciju, ali ne smije biti prevelik izazov, jer s njim raste i strah, a motivacija pada. No s druge strane, ako je izazov premalen, brzo će nam dosaditi. Kako bismo zadržali motivaciju za aktivnost potrebni su nam stalni izazovi i prilike. Trebamo neprestano sebi zadavati optimalne i dobro oblikovane ciljeve, one koji nam omogućuju napredak, očuvanje dostojanstva, da budu u skladu s našom dobi, sposobnostima i materijalnim mogućnostima. Postavljene ciljeve uvijek vežite uz već postojeće aktivnosti i vrijednosti u svome životu.

Ako ste zbunjeni, izgubljeni ili tužni, ako ste doživjeli gubitak ili traumu, ako ste npr. ostali bez bračnog partnera, ako ste se zbog nemogućnosti samostalnog življenja zbog bolesti ili osamljenosti preselili u dom ili prolazite kroz neku drugu veliku promjenu ne pokušavajte se nasilno aktivirati u ostvarivanju svojih želja. Ne možete požuriti proces žalovanja te negirati prošlost i način razmišljanja. Trebate si dati dovoljno vremena i prostora za brigu o sebi, razmišljanje, ali se i

prilagođavati sadašnjosti i gledati u budućnost.

Sada znate kako se motivirati da biste lakše ostvarivali svoje želje. Nikada nemojte prestati željeti i nastojati svoje čežnje i ostvariti. Nikada ne prestanite težiti ka boljem i većem! Ne povlačite se u osamu, nego se družite s obitelji, prijateljima i susjedima, pomažite onima potrebitima. Putujte po Lijepoj našoj, plešite i pjevajte, jer malo je potrebno da budemo bolji ljudi. Na razmišljajte o bolestima i onome što nemate! Veselite se onome što imate i radujte se sitnicama! Bavite se rekreativnim aktivnostima, da što duže ostanete zdravi i vitalni! Slušajte savjete liječnika i živite u skladu s vašom dobi.

No ipak, podsjetit ću vas što nas čeka u ovoj 2015. godini. Nema povećanja mirovina, osim onima koji neće plaćati porez na 400 kuna razlike u povećanju cenzusa za oporezivanje. Nekima će to skromno povećanje od stotinjak kuna uvjetovati gubitak besplatne vozne karte za gradski prijevoz u visini od 120 kuna mjesečno. U nekim gradovima uvodi se prirez zbog „gubitka“ dijela sredstava iz gradskog proračuna. Dakle, s primanjima ćemo biti na istoj skromnoj razini kao i 2014. godine. Uvodi se porez na kamate od štednje. Eto, pojeftinio je benzin, pa ćemo se, ako imamo auto, moći nešto jeftinije voziti. Javni prijevoz nije još progovorio o eventualnom pojeftinjenju, a ni trgovci koji su ranijih godina kod povećanja cijene goriva podizali cijene na osnovi porasta troškova transporta, a koji su ukalkulirani u maloprodajnu cijenu svih roba i usluga.

Statistike govore o padu troškova života za čak cijelih 1% (slovima: jedan posto)! Grad Zagreb osigurao je sredstva za sva prava umirovljenika koja su i do sada koristili, planira se čak i povećanje (doduše skromno u odnosu na potrebe) smještajnih kapaciteta u domovima, a o poskupljenju se za sada ne govori glasno. Nadamo se da će i za programe udruga biti osigurana sredstva u iznosima kao i prošle godine.

Tu su i predsjednički izbori, a krajem godine i parlamentarni izbori. A nama preostaje biti strpljivi i nadati se boljim vremenima! Ako budemo sve bolje silno i žarko željeli moglo bi nam se to jednoga dana i ostvariti, ako ne i prije!

Piše: Biserka Budigam, psihologinja

akciju, a ona nas vodi ka cilju. Motiv mora biti snažan kako bismo uspjeli u realizaciji svojih želja. Često se događa da nismo potpuno predani cilju, želja nam nije dovoljno jaka, ne poduzimamo akciju, ne ustrajemo, i samim time realizacija nam izmiče. No u našoj dobi je često prisutan i svjestan ili nesvjestan otpor prema promjenama. I ne samo otpor nego i strah od promjena, jer bojimo se da će nam one ponovno donijeti negativne osjećaje i probleme koje smo tijekom života već

Odgoda darovnice

Pitanje: Vlasnik sam veće obiteljske kuće koju bih htio darovati svome nećaku. Prijenos vlasništva bih, zbog vlastite sigurnosti, htio odgoditi do svoje smrti. Koliko mi je poznato, ovakva vrsta darovanja je puno složenija od one kod koje se prijenos ne odgađa. Zanima me kakva je to vrsta darovnog ugovora i što je potrebno učiniti kako bi ugovor bio pravovaljan? (S. P., Samobor)

Odgovor: Informacija koju ste dobili o posebnoj vrsti darovanja kojom se prijenos vlasništva odgađa do Vaše smrti je točna. Ovakvo darovanje se naziva darovanje za slučaj smrti. Istina, njegova forma je složenija od one kod koje se prijenos vlasništva vrši odmah po potpisu ugovora i ovjere kod javnog bilježnika. Kod darovanja za slučaj smrti potrebno je sastaviti ugovor o darovanju u formi javnobilježničkog akta ili privatne isprave solemnizirane od javnog bilježnika. Taj ugovor iziskuje daleko veće troškove od običnog ugovora o darovanju kojim se ovjeravaju samo potpisi ugovornih strana. No bez obzira na troškove, a red je da ih snosi onaj kome se nekretnina daruje, svakako Vam preporučujem ugovor o darovanju sa slučaj smrti.

Kuća na dražbi

Pitanje: Suvlasnik sam obiteljske kuće u vezi koje se već duže vrijeme vodi vanparnični postupak razvrgnuća suvlasničke zajednice. S obzirom da se razvrgnuće nije moglo provesti ni podjelom ni isplatom, te preostaje samo mogućnost prodaje na javnoj dražbi, zainteresiran sam za to da se na dražbi pojavim kao kupac. Zanima me, imam li uopće pravo kao suvlasnik biti kupac, te tko procjenjuje vrijednost kuće? (D. Š., Rijeka)

Odgovor: Suvlasnik nekretnine koja se prodaje na javnoj dražbi ima se pravo pojaviti u ulozi kupca. Najpovoljnija ponuda je u pravilu najviša ponuda, a vrijednost nekretnine procjenjuje sudski vještak građevinske struke.

Zlostavljačice

Pitanje: Umirovljenica sam u poodmakloj dobi, te sa snahom i unukom živim u stanu u kojem imam status zaštićenog najmoprimca. One već duže vrijeme ne plaćaju režije, iako su obje zaposlene i imaju stalna novčana primanja, zagorčavaju mi život, vrijedaju me i prijete fizičkim obračunom. Zbog svega toga sam ih već nekoliko puta prijavila policiji, no sve je uvijek završavalo samo pisanjem zapisnika i upozorenjima snahi i unuci, bez nekog efekta. Molim Vas, savjetujte mi što da radim, jer više nemam snage trpjeti maltretiranje, a niti novaca za plaćanje troškova režija za sve tri. (Lj. M., Zagreb)

Odgovor: Nemate nekog velikog izbora. Morat ćete podnijeti tužbu za iseljenje snahe i unuke iz stana u kojem imate status zaštićenog najmo-

primca. Što se tiče dosad plaćenih režija, to ćete također morati riješiti sudskim putem, te tražiti da snaha i unuka snose troškove režija od dana useljenja u stan i to svaka u jednoj trećini. Stoga ćete morati priložiti uplatnice o plaćenim troškovima režija od dana njihova useljenja, pa do konačnog iseljenja.

Čiji je stan?

Pitanje: Iako smo u poodmaklim godinama, supruga i ja smo dulje vrijeme financijski pomagali našoj unuci koja je živjela u braku s osobom koja je dugo bila nezaposlena, no nije se trudila pronaći posao. Usprkos tome, unuka je svojim radom uspjela uzdržavati dvoje djece, često se odricala najosnovnijih potreba kako bi djeci osigurala koliko-toliko normalne uvjete za život. Prije tri godine praktički smo financirali kupnju stana za unuku i djecu, uz uvjet da stan bude u njezinom vlasništvu. Htjeli smo na taj način onemogućiti njezinom mužu da postane njegov suvlasnik. Nažalost, unuka je u međuvremenu oboljela od neizlječive bolesti, te je samo pitanje vremena kada će se dogoditi ono najgore. S obzirom na sve izneseno, molim Vas da nam odgovorite, tko će naslijediti stan poslije unukine smrti, te hoće li na to utjecati činjenica da smo supruga i ja financirali njegovu kupnju? (N. K., Osijek)

Odgovor: Nažalost, situacija vezana uz stan kojeg ste kupili unuci nije povoljna za Vas. Ako unuka ne odluči nekome oporučno ostaviti stan, zakonski nasljednici stana bit će njezin muž i djeca, u jednakim dijelovima. Činjenica da ste upravo Vi omogućili kupnju stana nije od utjecaja na nasljeđivanje. Kako su bračni drug i djeca nasljednici prvog nasljednog reda, stan će pripasti njima.

Sin doživotni uzdržavatelj

Pitanje: Vlasnik sam obiteljske kuće u kojoj živim sa svojom drugom suprugom. S obzirom na našu poodmaklu dob, želimo pronaći osobu koja bi skrbila o nama u godinama koje dolaze. Kako imam sina jedinca iz prvog braka, želimo s njim sklopiti ugovor o doživotnom uzdržavanju kojim bi nakon naše smrti stekao pravo vlasništva nad kućom. Zanima me, mogu li u ugovoru o doživotnom uzdržavanju navesti i suprugu kao primatelja uzdržavanja, iako sam ja isključivi vlasnik kuće? Također, zanima me hoće li moj sin morati platiti porez na promet nekretnina nakon naše smrti? (M. J., Pula)

Odgovor: Bez obzira na to što Vaša druga supruga nije vlasnica obiteljske kuće koja je predmet ugovora o doživotnom uzdržavanju, možete ju navesti kao jednog od primatelja uzdržavanja. To znači da, ako Vi umrete prije nje, Vaš sin, kao davatelj uzdržavanja, dužan je uzdržavati Vašu suprugu sve do njezine smrti. Opreza radi, potrebno je tu odredbu uvrstiti u ugovor, a Vaš sin, kao Vaš krvni srodnik u prvoj liniji, neće biti obveznik plaćanja poreza na promet nekretnina.

Odgovara:
Milan Tomičić
dipl. pravnik

Besplatno
pravno
savjetovanje
za članove
Sindikata
umirovljenika

01/46 55 111/244

VLADIMIR BURŠIĆ, PREDsjedNIK ŽUPANIJSKOG POVJERENIŠTVA SUH-A ISTARSKJE ŽUPANIJE

Pridružite se našoj borbi!

Još uvijek osjećam da mogu, imam pregršt ideja, volje i želje za nastavkom borbe za dobrobit naših članova i svih umirovljenika. No SUH-u su potrebne nove, mlađe snage, koji treba - i mora - ostati jedinstven. Pridružite se našoj borbi, jer samo zajedno smo uistinu i jači!

Ponosni otac dva sina i nono jedne unučice, u sretnome braku, Vladimir Buršić rođen je u malom mjestu Cunj u Bužeštini, u brdovitom dijelu sjeverne Istre. Kao diplomirani ekonomist najprije je radio u Buzetu, pa u brodograđilištu Uljanik u Puli, te naposljetku u državnom platnom prometu, sve do preranog umirovljenja 2005. godine. Tada se odmah uključio u rad Podružnice SUH-a u Puli, a člansku knjižicu, ponosno nam je ispričao, poštom mu je dostavila predsjednica SUH-a, kojoj je dodala i ceduljicu sa željom da se angažira oko pomoći u organizaciji same podružnice, te je, iako se nisu uopće poznavali, predosjećala buduću suradnju.

- Pa tako je nekako i bilo, jer sam već sljedeće godine osnovao i postao prvi predsjednik Ogranka SDK-ZAP-FINA, članova umirovljenih radnika svoje bivše firme u kojoj sam proveo 30 godina. Kako je samo bio dirljiv susret budućih članova na osnivačkoj skupštini ovog ogranka Sindikata iz cijele Istre! Neki od kojih se nisu bili vidjeli mnogo godina, a danas su, eto, i dalje aktivni članovi SUH-a! 2008., i ponovno, 2012. godine, imenovan sam zamjenikom predsjednice Podružnice Pula, predsjednikom Županijskog povjereništva SUH-a Istarske županije, te potpredsjednikom Predsjedništva GO SUH-a. SUH uspješno surađuje s talijanskim sindikatom umirovljenika SPI CGIL, pa tako i Županijsko povjereništvo, te sve podružnice. Kao član SPI-a, čiji su članovi mnogi naši umirovljenici, izabran sam 2010., a 2014. i za člana Predsjedništva SPI Okrug Trst, kao jedan od tri predstavnika njihove inozemne podružnice, ponosno priča naš istarski predsjednik. Participira u radu Skupštine istarske Županije, kao vijećnik delegiran od strane SUH-a, ali isto tako ima savjetodavni utjecaj kao član Županovog Savjeta za umirovljenike i starije osobe. Koja ga funkcija najviše zaokuplja?

- Sve su mi jednako bitne i svakom zadatku se trudim pristupiti odgovorno, pun elana i entuzijazma. Sav moj sadašnji angažman temelji se na dobro utabanom putu mojih pretihodnika. Nije mi bilo teško nastaviti, a neke stvari i unaprijediti, barem kada je u pitanju primjerice informatizacija evidencije i općenito rada Podružnice. Zamijeniti doajena sindikalne borbe istarskog SUH-a Ljubomira Šrega nije bila laka zadaća, jer sam uvijek bio u njegovoj sjeni, no pomogla mi je dobra suradnja s pred-

sjednikom SUH-a u Puli Netom Žiković, čime mi je sve je bilo lako ili barem - lakše.

Kako danas vidi rad Predsjedništva GO i SUH-a?

- SUH je, odnosno trebao bi biti klasna sindikalna organizacija, a ne udruga građana, u što nas je krajem devedesetih godina pretvorila naša vlast, izmjenom Zakona o radu, nakon čega se SUH mogao registrirati kao udruga. Bio je to strah vladajućih od mnogobrojnih umirovljenika, koji bi zajedno sa radničkim sindikatima bili prejaki. Danas je rad i postojanje podružnice, a time i cijelog SUH-a financijski ovisan o mrvicama lokalne samouprave i sve manje smijemo djelovati protiv te iste vlasti.

Zadovoljan sam da smo u Predsjedništvu odnosno SUH-u okrenuli tu drugu stranicu našeg rada, na čelu s predsjednikom. Stalno smo aktualni i uporni, a time je prepoznatljiv naš rad. Prisutni smo i u savjetodavnim tijelima vlasti, kako na nacionalnoj razini, tako i na lokalnom nivou i na taj način možemo utjecati na donadanje odluka bitnih za umirovljenike. Kao potpredsjednik Predsjedništva smatram jednim od naših prioriteta u radu omogućiti svim podružnicama korištenje interneta u međusobnom povezivanju cijelog SUH-a. U Istarskoj Županiji smo to uspjeli. - zaključuje Buršić.

Kao predsjednik Županijskog povjereništva Buršić je nastavio raditi na već uhodanoj koordinaciji rada istarskih podružnica, gdje radi na zajedničkom i jedinstvenom djelovanju te nailazi na međusobno razumijevanje, na što je veoma ponosan.

- Prepoznatljiv je rad naših 11 podružnica s preko 5.500 članova, uvažavani smo kao kvalitetna udruga u svih petnaestak lokalnih jedinica samouprave u kojima djeluje SUH, pa tako i na nivou Županije. SUH je nastao u jedno drugo vrijeme, u drugačijim uvjetima života i rada, a na nama je da pronademo nove metode kako bismo privukli što više članova, kako bismo bili brojniji, a time i jači. Jer sindikalna borba ima uvijek isti cilj, pa tako i naš SUH, a to je poboljšati uvjete života i standard kako naših članova, tako i svih ostalih umirovljenika. Moramo biti svjesni toga da bi bez sindikalne borbe, odnosno naše aktivne prisutnosti i zalaganja, vlasti još više obezvrjeđivale život nas umirovljenih radnika. Mi živimo od minulog rada, a radnici od sadašnjeg, i to nas povezuje. Profit je zapravo neplaćeni rad, i otuda bogat-

stvo za vlasnike, a naša sudbina prepuštena je odlukama Vlade i Sabora. Mirovine ne smiju teretiti ionako male plaće, već trebaju ići na teret ogromnog profita, a to je nemoguće ostvariti bez borbe!

Pitali su ga, kako oni u Istri uspijevaju održati članstvo na tako zavidnom nivou? Odgovorio im je da to ovisi o predsjedniku/ci podružnice koji/a i hoće i zna raditi, no najvažnije je da zna okupiti tim s kojim može dobro surađivati, ljude koji žele i mogu dati od sebe tom zajedničkom radu. A članovi i budući članovi prepoznaju taj rad - i pridružuju im se.

- Naše podružnice u Istri godišnje „nakupe“ preko stotinu raznih druženja s oko 6.000 sudionika, organiziraju na desetke izleta u Hrvatskoj i inozemstvu s oko 3.000 izletnika te boravke u toplicama za preko šest stotina korisnika. U Podružnici Pula organizirano radi pedesetak volontera, koji skrbe za isto toliko korisnika. Podružnice svake godine sudjeluju u pružanju financijske pomoći za oko 450 članova, posjećuju njih oko 400 u njihovim domovima ili domovima za starije i nemoćne, te održe tridesetak zdravstvenih predavanja. Već pet godina zaredom održavamo sportske igre na kojima sudjeluje oko 300 umirovljenika iz svih naših podružnica. Također, u većini podružnica, organizirana je i pomoć za umirovljenike s talijanskim mirovinama, odnosno njihove buduće umirovljenike, koja je podržana od strane predstavnika Patronata INCA CGIL, sa sjedištem u Rijeci i Puli. Tako godišnje kod nas po pomoć dolazi preko 1.500 umirovljenika, većina i po nekoliko puta, s različitim potrebama i problemima.

Posebno ga raduje, kaže, što je u ova svoja dva mandata nastavio s aktivnostima vezanima uz pripremu i uspješno izvršena braćimljenja šest preostalih istarskih podružnica s nekom od podružnica talijanskog sindikata SPI CGIL, iz regije Furlanija i Julijska Krajina, ili regije Veneto. Ti njihovi „pobratimi“ sada redovito održavaju godišnje susrete.

Što nam Vlado poručuje za kraj?

- Puno smo radili, puno sam radio, i u mojoj sedamdesetoj još uvijek osjećam da mogu, imam pregršt ideja, volje i želje za nastavkom borbe za dobrobit naših članova i svih umirovljenika. No SUH-u su potrebne nove, mlađe snage, koji treba - i mora - ostati jedinstven. Pridružite se našoj borbi, jer samo zajedno smo uistinu i jači! (Marina Tripović)